НОТАРІАТ УКРАЇНИ

№1-2 (36-37)
2020

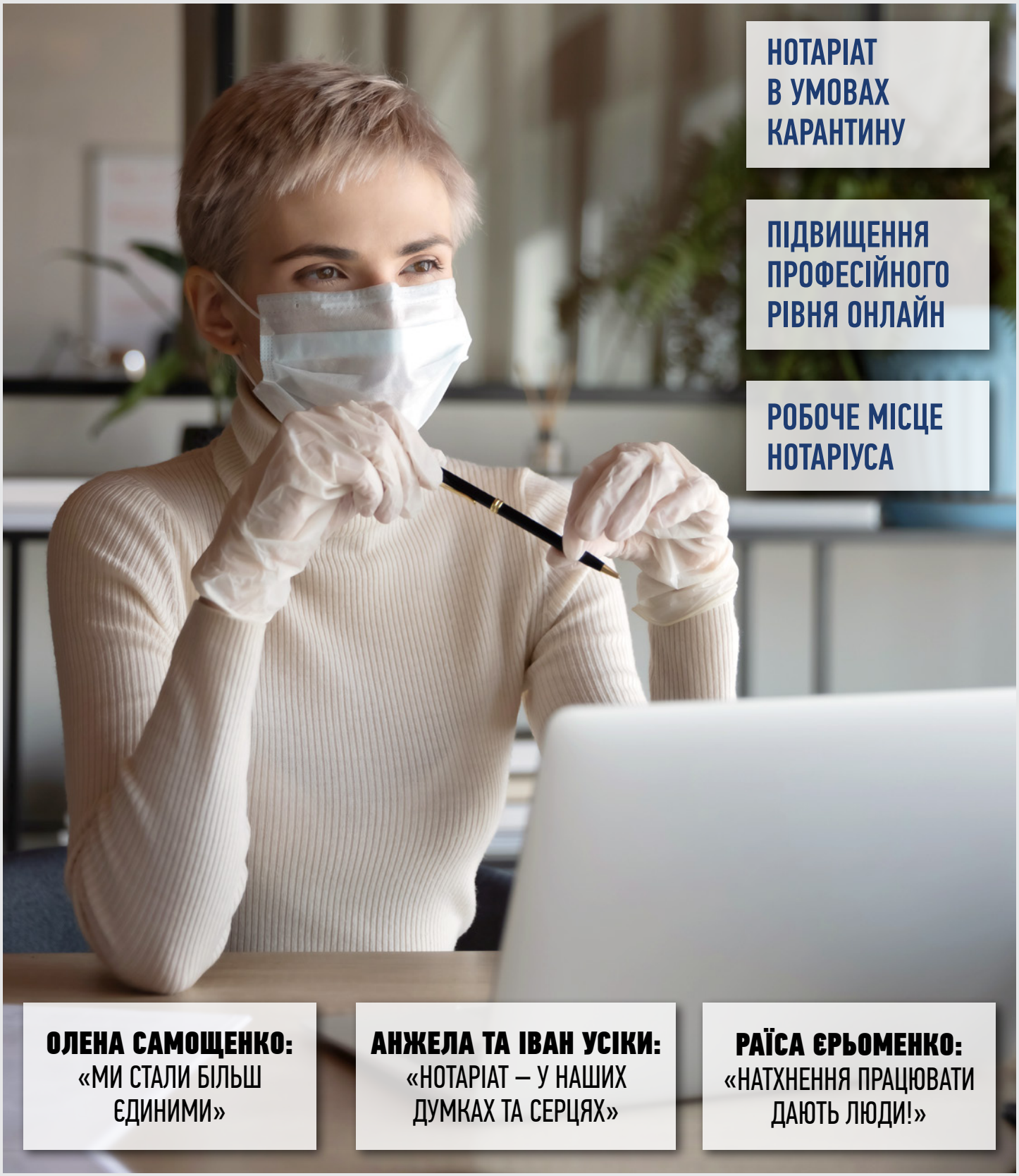

НОТАРІАТ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО РІВНЯ ОНЛАЙН

РОБОЧЕ МІСЦЕ НОТАРІУСА

ОЛЕНА САМОЩЕНКО: «МИ СТАЛИ БІЛЬШ ЄДИНИМИ»

АНЖЕЛА ТА ІВАН УСІКИ: «НОТАРІАТ – У НАШИХ ДУМКАХ ТА СЕРЦЯХ»

РАЇСА ЄРЬОМЕНКО: «НАТХНЕННЯ ПРАЦЮВАТИ ДАЮТЬ ЛЮДИ!»

ЛЮБИТИ ЗМІНИ

У психології існує термін «конгруентність», який означає стан цілісності та щирості, коли дії, думки, глибинні цінності та вчинки людини перебувають в повній гармонії. Конгруентним особистостям довіряють, з ними приємно спілкуватися. Безперечно, така риса повинна бути апріорі притаманна нотаріусам, адже ця професія передбачає тісний контакт із людьми, заснований на довірі.

А для того, щоб бути конгруентним, необхідно повністю приймати себе, дослухатися до внутрішніх потреб та емоцій. Карантин, запроваджений у зв'язку із пандемією коронавірусу, дозволив кожному переосмислити життєві цінності, заглибитися у самопізнання, навчитися фокусуватися на хорошому, бути щасливим незалежно від новин, погоди та інших зовнішніх обставин.

Втім, нотаріат продовжував досить активно працювати під час карантину, і кожен нотаріус в таких критичних умовах мав можливість переконатися у першочерговій потрібності своєї професії для суспільства, вдосконалити навички психолога та медіатора, переглянути підходи до організації роботи, оцінити важливість надійної команди, з якою легше долати труднощі й вірити в майбутнє.

Нотаріат України стоїть на порозі оновлення. Зустрічаймо новації з відкритим серцем, готовністю постійно навчатися та любити зміни як стимул до саморозвитку.

Юлія Шешуряк,
головний редактор журналу «Нотаріат України»

Хочете стати автором журналу?
Чекаємо ваших пропозицій за тел. (093) 845 07 85, press@npu.ua

4 НОТАРІАТ У ФОКУСІ

В УМОВАХ КАРАНТИНУ

8 НА ЗВ'ЯЗКУ З ВІДДІЛЕННЯМИ

ОЛЕНА САМОЩЕНКО: «МИ СТАЛИ БІЛЬШ ЄДИНИМИ»

14 МАЮ ДУМКУ!

РЕФОРМУВАННЯ НОТАРІАТУ: РІВЕНЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЛАДИ

18 ЛЕГЕНДИ НОТАРІАТУ

РАЇСА ЄРЬОМЕНКО: «НАТХНЕННЯ ПРАЦЮВАТИ ДАЮТЬ ЛЮДИ!»

22 ПРОФЕСІЙНИЙ РІВЕНЬ

ВЕБІНАРИ НПУ: СЕЗОН ВЕСНА-ЛІТО 2020

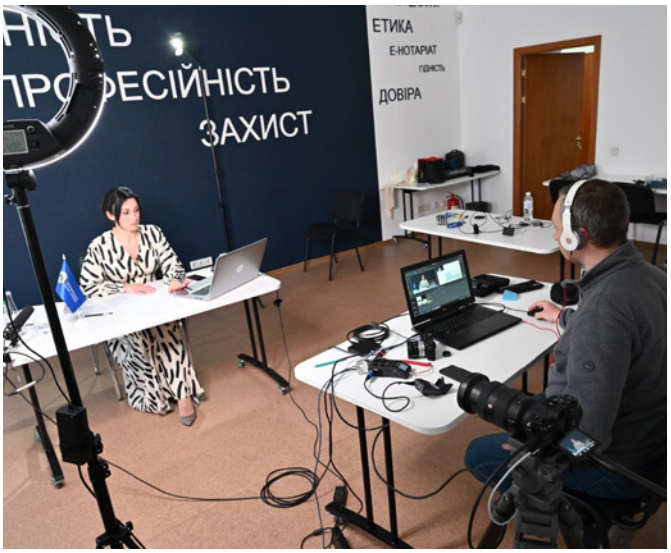

26 ОБЛИЧЧЯ НОТАРІАТУ

АНЖЕЛА ТА ІВАН УСІКИ: «НОТАРІАТ — У НАШИХ ДУМКАХ ТА СЕРЦЯХ»

32 РОБОЧЕ МІСЦЕ НОТАРІУСА

НОТАРІАЛЬНА КОНТОРА — ОАЗА ПРОФЕСІЙНОСТІ

51 КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ НОТАРІУСА

ЧИТАЧ: ТЕТЯНА КУЧЕРЕНКО

36 ДАЙДЖЕСТ НОВИН

ОСНОВНІ ПОДІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВРЯДУВАННЯ НОТАРІУСІВ

52 ГАРЯЧА ЛІНІЯ

ВІДПОВІДІ НА АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Щоранку ми робимо вибір – радіти новому дню чи страждати від чергових проблем. Щоранку ми отримуємо шанс змінитися на краще. Щоранку ми не можемо знати, чого очікувати сьогодні, але можемо вирішити: приймати все, що б не сталося, без страху та претензій.
Пандемія COVID-19 та запровадження на території України карантину шокувало багатьох, але нотаріат швидко отямився та організувався. Нотаріуси володіють не просто аналітичним чи логічним, а й гнучким мисленням, що допомагає стрімко адаптуватися до змін, генерувати нестандартні ідеї, зберігати професійну мотивацію та бути позитивним прикладом для суспільства.

Юлія Шешуряк
керівник прес-служби НПУ, головний редактор журналу «Нотаріат України»

НОВА РЕАЛЬНІСТЬ

Згадаймо загальновідомий ефект bullet time – візитну картку фільму «Матриця», коли у кадрі час немовби зупиняється, але камера продовжує рухатися. Під час карантину здавалося: тимчасово все наче завмерло, але при цьому життя триває.

«Жодна нотаріальна дія не варта того, щоб ризикувати життям!» – таке гасло стало лейтмотивом роботи нотаріату в умовах карантину.

Нова реальність вчинення нотаріальних дій передбачала, перш за все, дотримання профілактичних заходів для запобігання поширенню коронавірусу.

Нотаріальна палата України розробила низку рекомендацій для нотаріусів та громадян. Зокрема, нотаріусам було рекомендовано вчиняти лише невідкладні нотаріальні дії, пов'язані із пропуском передбачених законодавством строків; приймати громадян за попереднім записом; консультувати телефоном та онлайн; працювати в масках та рукавичках; дезінфікувати приміщення та здійснювати інші профілактичні заходи; в державних нотаріальних конторах було запроваджено чергування тощо.

Така умова карантину, як заборона проводити масові заходи, спричинила скасування низки заходів НПУ. Довелося перенести дату проведення чергового З'їзду нотаріусів України, раніше призначеного на 28 квітня 2020 року. У червні Рада НПУ провела дистанційне засідання та визначила нову дату З'їзду – 18 вересня 2020 року.

АДАПТАЦІЯ

Одним із нагальних питань, з якими громадянам потрібно терміново звертатися до нотаріуса і під час карантину, є прийняття (відмова від) спадщини, адже законодавством встановлено строк 6 місяців з часу відкриття спадщини, тобто з дня смерті спадкодавця. НПУ в рамках проекту «Нотаріат обличчям до людей» підготувала пам'ятку для громадян, як не пропустити строк прийняття (відмови від) спадщини.

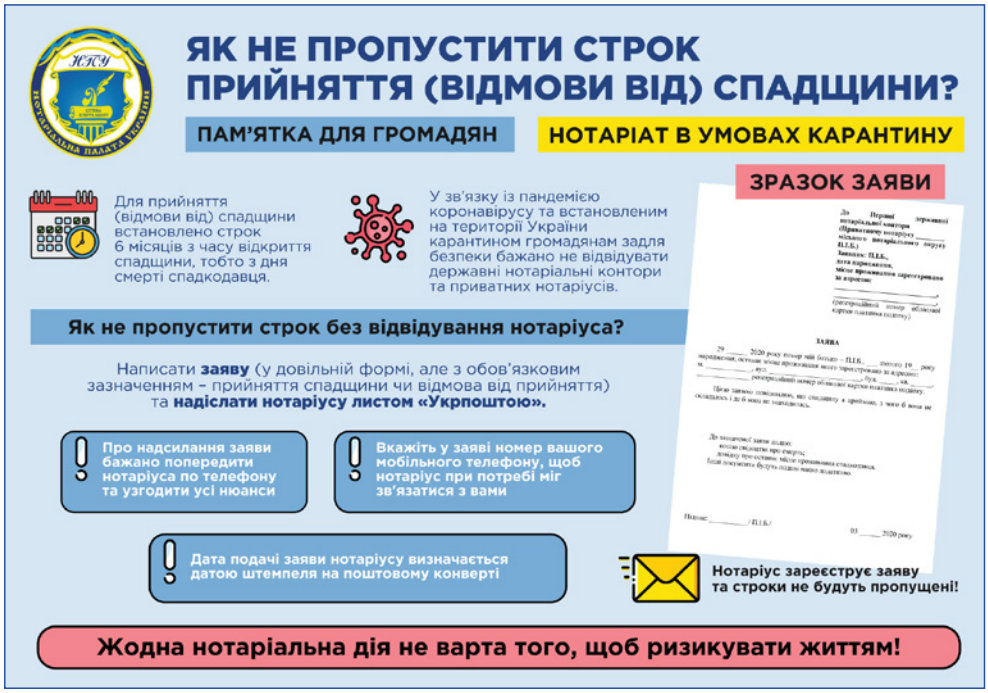

Також НПУ було оприлюднено детальну інформацію щодо порядку посвідчення заповітів посадовими особами закладів охорони здоров'я.

Оперативно реагуючи на «карантинні» новації законодавства, НПУ підготувала для нотаріусів пам'ятку щодо тимчасового звільнення самозайнятих осіб від сплати ЄСВ, передбаченого у зв'язку із пандемією COVID-19.

Відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи НПУ підготував для нотаріусів актуальні інформаційні листи «Щодо сплати нотаріусами (конторами) орендних платежів у період дії карантину на території України» , «Щодо деяких аспектів роботи банків України (зокрема виконання кредитних зобов'язань) у період дії карантину на території України».

Крім турботи про власну нотаріальну практику, нотаріуси об'єднали зусилля задля допомоги медичній галузі у ці скрутні часи. НПУ оголосила благодійну акцію «Нотаріуси допомагають лікарям». В результаті спільними зусиллями на зібрані кошти було придбано концентрат дезінфікуючого розчину та зволожувачі повітря для потреб військового госпіталю Маріуполя.

І, звісно, варто згадати про низку безкоштовних вебінарів, організованих НПУ для нотаріусів з метою підвищення професійного рівня. Кожен вебінар став справжнім хітом в нотаріальній спільноті, адже тематика була різноманітною, а доповідачами виступали досвідчені експерти. Детально про цей проект читайте на сторінці 22 у статті «Вебінари НПУ: сезон весна-літо 2020».

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ

Поступове послаблення карантину дозволило нотаріусам повертатися до стандартного ритму роботи, із поправкою на необхідність дотримання заходів безпеки на робочих місцях та обмеження особистого прийому громадян.

На відміну від багатьох інших сфер, нотаріат як чітко соціально орієнтований інститут продовжував працювати і під час карантину, тому особливих труднощів із «поверненням до життя» не виникало. Лікарі, нотаріуси та священики потрібні людям в будь-який час.

Але й нотаріусам вдалося віднайти позитивні моменти перебування на карантині. Наприклад, провести більше часу з рідними – цього завжди так не вистачає нотаріусам та їх сім'ям! Також вдалося доробити давно заплановані побутові справи, знайти час на художню літературу, спорт, саморозвиток, підвищити професійний рівень. Безумовно, це поліпшило психологічний стан, незважаючи навіть на високий рівень тривожності у зв'язку із пандемією.

Карантин дозволив перезавантажити свідомість, задуматися про справжні життєві цінності, вийти з режиму автопілоту та стати більш чутливими емоційно, толерантнішими, добрішими, стійкішими до змін.

І що б не сталося в майбутньому («друга хвиля» пандемії, повернення обмежень, нові правила) – нотаріуси залишаються в авангарді соціально-економічного розвитку держави.

Нотаріат України в умовах карантину вкотре підтвердив, що завжди стоїть на захисті прав та законних інтересів громадян і бізнесу, працює якісно та етично, обличчям до людей.

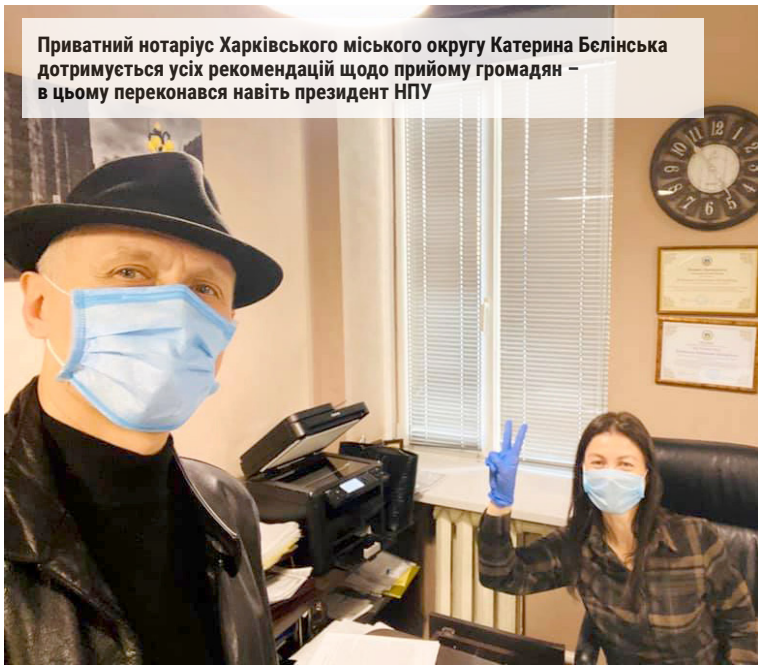

Приватний нотаріус Харківського міського округу Катерина Бєлінська дотримується усіх рекомендацій щодо прийому громадян – в цьому переконався навіть президент НПУ

Зразковий приклад роботи в умовах карантину показала колегам голова відділення НПУ в м. Києві, приватний нотаріус Київського міського округу Наталія Козаєва

Оптимізму в карантинно-нотаріальні будні за допомогою яскравих кольорів додає Марина Єлькіна, приватний нотаріус Одеського міського нотаріального округу

Квіти в нотаріальній конторі – це красиво навіть під час карантину! Голова відділення НПУ в Київській області, приватний нотаріус Білоцерківського районного нотаріального округу Каріна Дерун завжди дбає про позитивний настрій колег

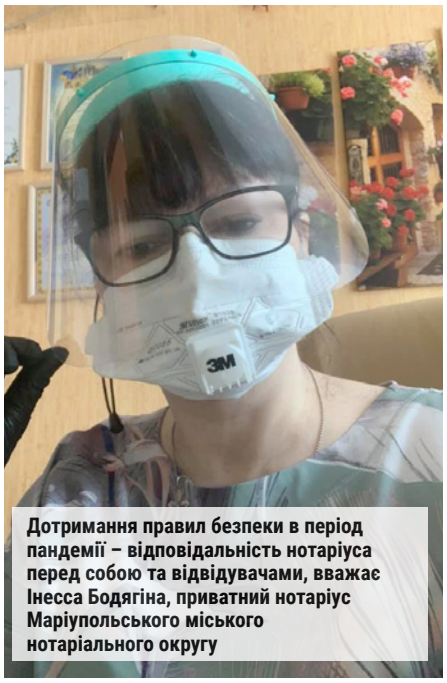

Дотримання правил безпеки в період пандемії – відповідальність нотаріуса перед собою та відвідувачами, вважає Інесса Бодягіна, приватний нотаріус Маріупольського міського нотаріального округу

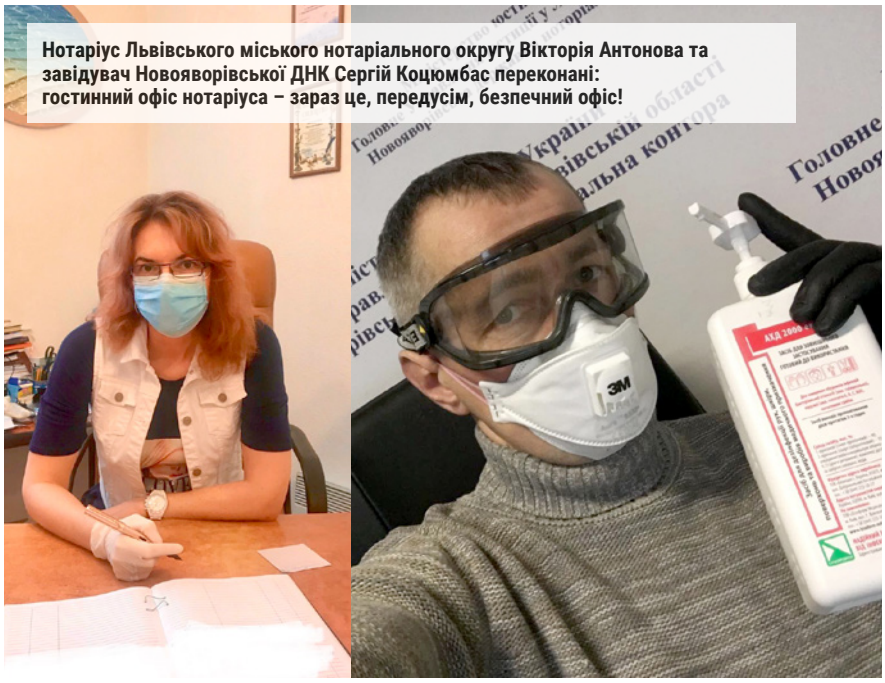

Нотаріус Львівського міського нотаріального округу Вікторія Антонова та завідувач Новояворівської ДНК Сергій Коцюмбас переконані: гостинний офіс нотаріуса – зараз це, передусім, безпечний офіс!

ОЛЕНА САМОЩЕНКО: «МИ СТАЛИ БІЛЬШ ЄДИНИМИ»

Наші мрії – це шляхи до щастя, стимул дізнатися, на що ми здатні. Так вважає Олена Самощенко, член Ради Нотаріальної палати України, голова відділення НПУ в Харківській області, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу.
Більше двадцяти років в нотаріаті, і як результат – величезний практичний та науковий досвід, заслужена повага колег та клієнтів, професійні нагороди, вміння адаптуватися до постійних змін та дипломатичні навички. Олена Самощенко знає багато способів бути щасливою – улюблена робота, родинне тепло, громадська діяльність, цікаве дозвілля – та розповіла про це в інтерв'ю журналу «Нотаріат України».

— Олено Анатоліївно, вже майже два роки Ви очолюєте відділення НПУ в Харківській області. Який досвід отримали за цей час? Чи відчуваєте підтримку правління відділення, працюєте злагодженою командою?

— Так, без командної роботи важко чогось досягти. Члени правління відділення НПУ в Харківській області — досвідчені нотаріуси, енергійні, мотивовані та дуже різні, саме тому нам разом вдалось реалізувати багато проектів. Вдячна колегам за спільну ефективну роботу.

Основне, чому навчилась за ці два роки, — дипломатія. Як голові відділення доводиться багато спілкуватися: із нотаріусами, громадянами, керівниками Міністерства юстиції та територіального управління, начальниками департаментів, головам районних державних адміністрації, сільськими головами тощо. Це дуже позитивний досвід. Вміння слухати притаманне всім нотаріусам, а от організовувати зустрічі, домовлятися, вирішувати конфліктні ситуації — довелося вчитися.

— Як Вам вдається поєднувати керівництво відділенням та нотаріальну практику? Часу на особисте життя, родину, хобі вистачає?

— Дійсно, з розвитком нашого самоврядування обов'язків у голови відділення стає все більше, а

часу на власне нотаріальну діяльність — все менше. І це цілком очікувано. Мені пощастило, що в нотаріальній конторі працюю разом із дочкою, яка мене завжди «підстраховує».

А ще необхідно знайти час на написання статей, інформаційних листів, підготовку лекцій, бо це також частина моєї роботи. І чому в добі лише 24 години?..

Насправді, чоловік уже навіть не сердиться, коли я прихожу додому після роботи пізно ввечері. Тому вихідні намагаюсь присвятити родині: поспілкуватися з родичами, онуками, друзями. А от на хобі, на жаль, часу майже не залишається. Дала собі слово, що в цьому році обов'язково отримаю сертифікат дайвера, але часу поки що не знайшла.

— Ваша дочка сама прийняла рішення стати юристом, чи у родині правників іншої долі годі було сподіватися? Як вам працюється разом у одній нотаріальній конторі?

— Звісно дочку ніхто не примушував вступати саме на юридичний факультет. Але якщо батьки на ніч іноді замість казки читають лекції по праву, готуючись до екзаменів або на роботу, то інтерес до професії буде змалечку. Закінчивши юридичну академію, Олександра мала вибір: піти працювати в систему Міністерства закордонних справ або Міністерства юстиції. Вона обрала нотаріат, почала працювати консультантом в державній нотаріальній конторі.

Десять останніх років ми працюємо разом. Мені це подобається. Завжди можна порадитись, обговорити проблеми, які виникають в нотаріальній практиці. Мені — зручно. А ось як працюється зі мною Олександрі Ігорівні, треба питати її.

— Скільки нотаріусів зараз у Харкові та області? Чи можна сказати, що місцева професійна спільнота є згуртованою та єдиною?

— На сьогодні у відділені НПУ в Харківській області 521 нотаріус. І кожен — особистість.

Мені здається, що за останні роки ми стали більш єдиними. Наочно це було продемонстровано, зокрема, у 2018 році, коли відбувалась відома ситуація із нестачею бланків для вчинення нотаріальних дій. Нотаріуси дзвонили мені, пропонуючи бланки для колег, ділилися бланками один з одним, допомагали з клієнтами.

Ще одна показова ситуація — коли 25 лютого 2019 року близько сотні нотаріусів Харківщини взяли участь у мирному мітингу в Києві. На місцях більшість нотаріусів в цей день не працювали, підтримуючи страйк. Згодом на загальних зборах, які відбулися 1 березня 2019 року, нотаріуси одноголосно підтримали Резолюцію акції мирного протесту нотаріусів «Нотаріат проти корупційних та рейдерських схем».

Я пишаюсь своїми колегами! Зрозуміло, що проблем ще багато. Але ми намагаємося їх вирішувати.

— Чи складно було організувати нотаріусів для участі в проекті НПУ «Нотаріат обличчям до села»?

— Коли ми почали впроваджувати програму «Нотаріат обличчям до села», спершу правлінням була організована виїзна консультація для мешканців села Олександрівка Великобурлуцького району Харківської області. Після спілкування з мешканцями села стало зрозуміло, що просто провести консультацію для окремих громадян це замало. Необхідно підвищувати професійний рівень осіб, які мають право вчиняти нотаріальні дії на селі.

Тому правлінням була розроблена програма семінарів для голів та секретарів сільських рад і старост округів, до якої були включені питання як практичні, так і теоретичні: про правові підстави для вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування, визначення кола спадкоємців та обсягу спадкового майна, порядок посвідчення заповіту, довіреностей, заяв тощо.

За 2019 рік було проведено п'ять семінарів в різних районах області. Активно до цієї роботи долучились саме районні нотаріуси. Бо саме їм, в першу чергу, доводиться стикатися з документами, оформленими посадовими особами.

Плануємо й далі працювати в цьому напрямку.

— Ваше відділення часто проводить різноманітні заходи, круглі столи для нотаріусів. Звідки берете натхнення та сили?

— Не можу сказати, що це тільки мої ідеї. Можливість додаткових заходів з питань підвищення

професійного рівня нотаріусів неодноразово обговорювалась на засіданнях правління відділення.

Існують «вузькі» питання, які цікавлять не всіх нотаріусів, або питання застосування конкретних норм права. Так і з'явилися «круглі столи», ціль яких — обговорення та вирішення проблем питань. Теми для цих заходів підказують нотаріуси. В 2019 році ми розпочали співпрацю з Харківською регіональною філією ДП «Національні інформаційні системи», в результаті проведено вже три заходи за участю фахівців НАІС. Ми провели анкетування серед нотаріусів — усі респонденти підтримали проведення таких заходів та просили урізноманітнити їх.

Зараз я захопилася ідеєю проводити для нотаріусів екскурсії по Харківській області, щось на кшталт «туру вихідного дня», або хоча б у самому Харкові. Думаю, це сприятиме єднанню нашої спільноти.

— Щодня люди проходять вулицями наших міст та бачать вивіски із написом «Нотаріус». Як Ви вважаєте, які думки в ідеалі повинні виникати у людей в цей момент?

— «Як добре, що є така професія — нотаріус!».

— За що громадяни вже зараз повинні цінувати нотаріусів?

— За професіоналізм, чесність, гідність.

— Чи може вплинути на імідж професії кожен окремий нотаріус? І чи морально зобов'язаний він це робити?

— Безумовно, дуже часто впливає. Дії окремих нотаріусів завдали шкоди іміджу всьому нотаріату України. Тому і дотримання професійної етики нотаріуса є необхідністю для кожного з нас.

— Які етичні обов'язки нотаріуса Ви вважаєте основними?

— Етичні обов'язки нотаріусів встановлені Правилами професійної етики нотаріусів та Кодексом правил професійної етики нотаріусів України. Неможливо сказати, які з них є основними. Нотаріус повинен не допускати їх порушення.

Нещодавно правління нашого відділення звернулося до нотаріусів із відкритим листом, в якому зазначено, що є порушенням етики і які наслідки це може мати. Для мене особисто найбільш ганебним є пропонування «комісійних» (відкатів), знижок за вчинення нотаріальних дій та «перехоплення» клієнтів у інших нотаріусів.

— Питання професійної етики надзвичайно чутливе. Як особисто Ви як голова відділення НПУ реагуєте, коли отримуєте інформацію про можливість певного порушення нотаріусом етичних норм?

— Засмучуюсь... Якщо це письмова скарга, нотаріус обов'язково викликається на засідання правління. До засідання прошу нотаріуса надати пояснення по суті скарги, а якщо є можливість — копії документів, які разом зі скаргою вивчаються членами правління.

На сьогодні жодна скарга не була визнана обґрунтованою. Коли виникають непорозуміння між колегами, вислуховую обидві сторони, намагаюсь поспілкуватися особисто, а не по телефону. Але таких ситуацій, на щастя, дуже мало.

— Нотаріуси часто звертаються до Вас за допомогою у вирішенні професійних, а може й особистих питань?

— Так. І я рада цьому, бо це значить, що колеги мені довіряють і як нотаріусу, і як людині. Навіть жартівливу подяку вручили в номінації «Алло, я на зв'язку».

— Чи підтримує відділення НПУ Харківської області спортивний рух нотаріусів?

— Наша футбольна команда «Слобожанські нотаріуси» вже відома не тільки в Харківській області, брала участь в турнірах «Металіст Ліга», «Кубок юридичної ліги м. Харкова». Також нотаріуси активно беруть участь у міських спортивних заходах, наприклад, в марафонах «Kharkiv airport», «Kharkiv Half Marathon». Команда відділення була учасником Ukrainian Notary Games 2019.

— Звісно, кожен нотаріус любить свій фах... Але що для Вас у роботі найбільш неприємне?

— Коли через колізії норм права не можу допомогти людям.

— А за що Ви найбільше любите нотаріат?

— На диво складне запитання... Одним словом і не скажеш.

Люблю за можливість допомагати людям своїми професійними знаннями і досвідом, вирішувати складні ситуації, за спілкування з цікавими людьми, за те що в нотаріаті не засумуєш, кожного дня свіжі новини.

Нотаріат — це моє життя.

— Ви глибоко займаєтеся темою оподаткування та звітності. Які зараз в цій сфері найбільші проблемні питання для нотаріусів та що потрібно законодавчо змінити, на Вашу думку?

— На тему оподаткування я можу розмовляти довго. Проблем багато.

Необхідно вносити зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Податкового кодексу України: зрівняти в правах нотаріусів та приватних підприємців. Врегулювати питання витрат, необхідних для провадження приватної нотаріальної діяльності, які зараховуються до витратної частини нотаріуса. Визначити порядок розрахунку ЄСВ. Скасувати обов'язок нотаріуса сплачувати ЄСВ під час тимчасового зупинення нотаріальної діяльності.

НПУ подавала свої зауваження та пропозиції до законопроекту № 2166, яким пропонувалися зміни до Закону про ЄСВ щодо усунення дискримінації за колом платників. На жаль, була прийнята лише одна пропозиція: з 1 січня 2021 року нотаріуси звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони отримують пенсію за віком або за вислугу років, або є особами з інвалідністю, або досягли віку, встановленого статтею 26 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу.

— Єдина нотаріальна практика — реальність? Як цього досягти?

— Безумовно, реальність. І на сьогодні Нотаріальна палата України докладає багато зусиль для цього.

Дуже плідно працює Комісія з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності НПУ. Інформаційні листи та роз'яснення Комісії обов'язково доводжу до відома нотаріусів відділення. Цьому також сприяють семінари та конференції, лекторами на яких виступають нотаріуси з різних областей України.

На сьогодні вже скасовані методично-аналітичні ради при управліннях юстиції — отже, не буде «містечкової» практики. З усіх проблемних питань будуть робитися узагальнення НПУ та Міністерством юстиції і застосовуватися всіма нотаріусами України.

— Як вважаєте, чи варто запровадити практику проведення засідань Ради НПУ не лише в Києві, а щоразу в різних областях України?

— Була така пропозиція від голови відділення НПУ в Закарпатській області Олександра Парамонова — і вона мені дуже подобається. Особисто я із задоволенням поїду до інших міст і запрошу колег до Харкова. Сподіваюсь, ця ідея все ж таки реалізується.

— Вас захоплюють подорожі? Які країни мрієте відвідати?

— Так, подорожі дуже люблю. Намагаюсь хоча б один раз на рік помандрувати Україною. Звісно, цікавлять і закордонні поїздки. Завжди ретельно готуюсь: вивчаю, що цікавого є в країні, яку планую відвідати, які звичаї, навіть народ-

ні казки читаю. Мрію відвідати всі країни, де ще не була!

— Вам більше подобається кіно чи література?

— Література. Найулюбленіша книга дитинства — «Два капітани» Каверіна. «Боротися і шукати, знайти і не здаватися». Завжди перечитувала цю книгу, коли необхідно було отримати відповіді на запитання до себе. Також любила і люблю детективи — всі, від іронічних до трилерів. І тепер, коли хочу «переключитися», читаю книги цього жанру. Зараз читаю Ешлі Уівер. Із книг, які вразили останнім часом, можу назвати дилогію «Танатонавти» Бернара Вербера.

— Уявімо фільм про життя та роботу українського нотаріуса — яким би міг бути головний герой, у якому жанрі фільм?

— Доречним був би документальний фільм. Бо професія нотаріуса дуже складна і відповідальна — це не тільки безпосереднє вчинення нотаріальної дії, а й підготовка проектів документів, перевірка по всіх реєстрах, здійснення фінансового моніторингу, постійне вивчення законодавства, яке в Україні таке мінливе, і багато всього іншого, чого не бачать наші клієнти. Нотаріус сьогодні повинен бути і юристом, і айтішником, і психологом, і ще багато ким ще. А в ролі головного героя — будь-який звичайний нотаріус.

— Ідеальний нотаріус — який він?

— Фахівець, який сумлінно ставиться до своєї професії, об'єктивно оцінює ситуацію в законодавстві, має велике бажання розвиватися і весь час удосконалюватися, відповідальний, з повагою ставиться до клієнтів та своїх колег.

— Вам більше до душі класичний чи «цифровий» нотаріат?

— Мені — змішаний. Безумовно, у вік розвитку цифрових технологій не користуватися всіма можливостям, які вони дають, просто нерозумно. І нотаріат повинен розвиватися саме в цьому напрямку. Але, враховуючи українські реалії, відмовлятися від класичного нотаріату ще зарано.

— Чи можете спрогнозувати розвиток професії нотаріуса в найближчі 5 років?

— Є такий вислів — «Щоб ти жив у часи змін!». Останні 10-15 років — це постійні зміни в законодавстві, нові функції нотаріуса, зневага до нотаріату зі сторони контролюючих органів. Оскільки я оптиміст, то сподіваюсь, що вказане прокляття більше не буде тяжіти над нотаріатом, і протягом наступних 5 років нотаріат стане справжнім латинським: незалежним, стабільним та цифровим.

— Найкращий день нашого життя — це завжди сьогодні. Чи згодні Ви з таким висловом?

— Згодна, але частково. Радіючи сьогоденню, не можна забувати, що наші мрії про майбутнє — це шляхи та доріжки до щастя. Якщо ми не будемо дивитися в бік мрії, то й не дізнаємося, на що ми здатні.

Спілкувалася Юлія Шешуряк

NPU.UA

нова адреса сайту НПУ

*Нотаріальна палата України отримала реєстрацію свого офіційного веб-сайту в доменній зоні **.UA***

***.UA** – домен першого рівня, який визначає національну приналежність та надає сайту авторитетності як на вітчизняному, так і міжнародному рівні. Сайти, розміщені на домені **.UA**, вважаються статусними та безпечними.*

*При використанні посилань та електронних адрес **npu.org.ua** буде здійснюватися автоматична переадресація на **npu.ua**, тому перехід на новий домен не завдає жодних незручностей для користувачів.*

На сайті НПУ ви можете дізнатися інформацію про НПУ, читати новини та слідкувати за анонсами подій, сплатити членські внески, завантажити інфографіки щодо нотаріальних дій тощо.

РЕФОРМУВАННЯ НОТАРІАТУ:
рівень відповідальності влади за захист прав громадян та професії нотаріуса

Нотаріат України стоїть на порозі масштабних реформ. Певні зміни до законів та підзаконних актів вже прийняті та діють. Сподівання на якісні реформи дає той факт, що у законодавчій та виконавчій владі наразі працюють представники нотаріату – професіонали, які турбуються як про захист прав людей, так і про розвиток нотаріальної діяльності.

Ольга Оніщук,
заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації

«Разом ми зможемо все»

Зміни на краще відбуваються не просто так, не за помахом чарівної палички, не випадково. За кожною якісною зміною завжди стоїть робота багатьох людей, мрії та сподівання, очікування та бажання змінити світ на краще.

Тому зміни у сфері нотаріату та державної реєстрації, які відбулися, відбуваються та заплановані на майбутнє – виплекані роками праці, зокрема, активного осередку самоврядування нотаріусів.

Мені дуже приємно усвідомлювати свою причетність до нотаріальної спільноти України, а також надзвичайно відповідально зараз працювати в Міністерстві юстиції. Це наші спільні перемоги, спільні недоспані ночі, сотні проектів, документів, обговорень. Це слова та задуми, які реалізуються в конкретні справи, забезпечують захист прав громадян і бізнесу, полегшують професійну діяльність нотаріусів.

Нотаріуси не боялися голосно заявляти про гостру проблему рейдерства в Україні, завжди стояли на стороні законності, незалежності, професійності. І ось тепер, зокрема і завдяки вам, дорогі колеги, ми можемо сказати: системне рейдерство в державних реєстрах як явище остаточно подолане. Завдяки низці законодавчих, кадрових та організаційних ініціатив новій команді Мін'юсту вдалося за короткий проміжок часу мінімізувати можливості для реалізації рейдерських схем.

Створено Офіс протидії рейдерству, змінено практику розгляду скарг на дії державних реєстраторів, ліквідовано корупційні схеми в системі контролю за діяльністю державних реєстраторів, скасовано незаконне тестування нотаріусів, поборено явище КП, анульовано доступ до державних реєстрів сотням недобросовісних реєстраторів, а також анульовано свідоцтва нотаріусам, які провертали наймасштабніші нотаріальні афери в Україні протягом останніх років. Команда Мін'юсту – справді високопрофесійна, спрямована на реальні зміни.

У сфері нотаріату незабаром очікується масштабна реформа, над якою ми активно працюємо з Нотаріальною палатою України. Зокрема, плануємо нарешті перейти до єдиного нотаріату, розпочати впровадження Е-нотаріату. Головне при цьому – збалансувати інтереси нотаріусів та громадян, виробити графік поступової, «ненасильницької» адаптації змін, щоб усім вони були лише на користь.

Особисто я завжди готова сприймати пропозиції кожного нотаріуса, врахувати усі побажання та критику.

Нотаріат – моя душа, моя любов та моє життя. Дякую вам, колеги, за ту неймовірну підтримку, яку я отримую весь час протягом роботи в Міністерстві. Завдяки вам я маю енергію та натхнення для подальшої роботи. Завдяки вам я розумію, що зробила правильний вибір, і що разом ми зможемо все.

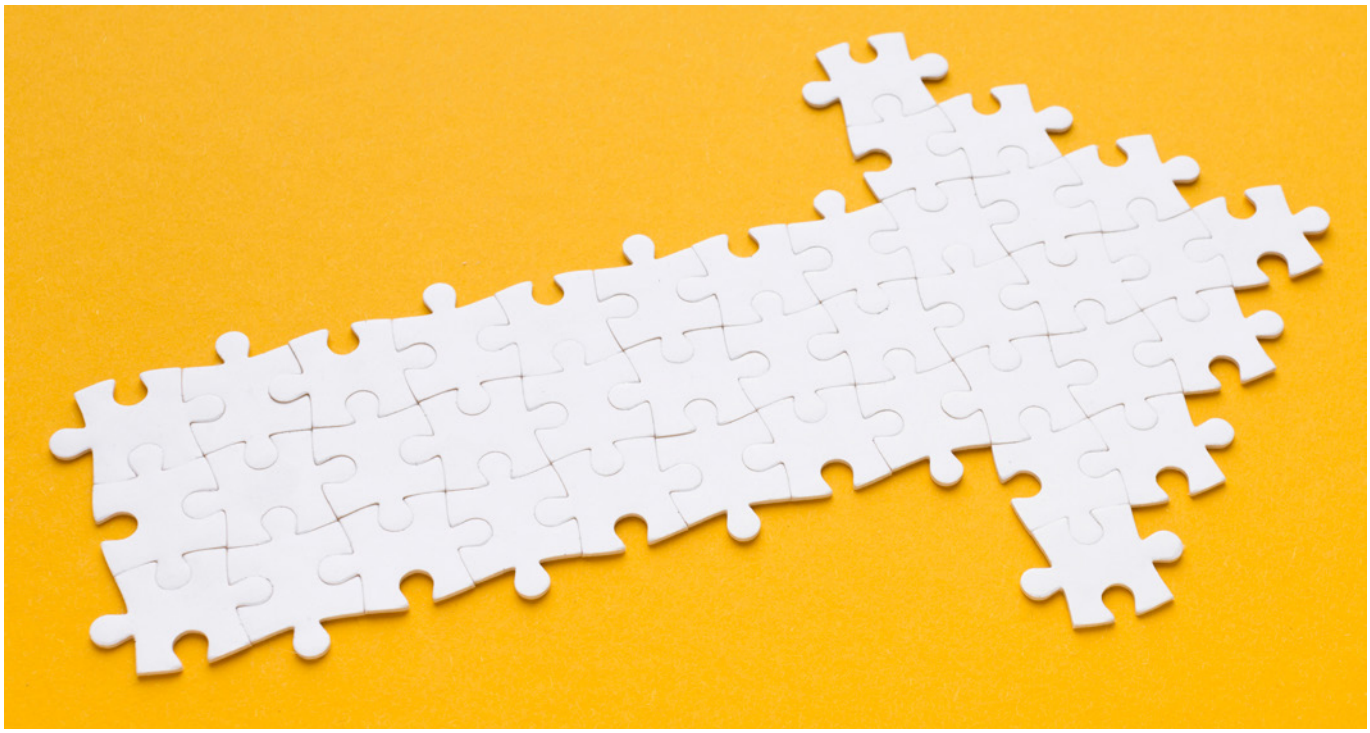

Ігор Фріс,
народний депутат
України

«Бажання якісних змін для професії відображається у моїй законотворчій діяльності»

До моменту, коли громада 84 округу обрала мене своїм представником у Верховній Раді, я 20 років займався нотаріатом. І, звісно, тепер, будучи частиною законодавчої гілки влади, не можу не відчувати відповідальності за реформування сфери нотаріату.

Разом з тим активно веду законотворчу діяльність і щодо захисту права власності. Адже переконаний, що відновити довіру до парламентаризму неможливо без створення ефективних, якісних законів, які позитивно впливатимуть на життя українців.

Бажання якісних змін у професії безпосередньо відображається у моїй законотворчій діяльності. Адже для того, аби нотаріуси змогли ефективно захищати права фізичних та юридичних осіб, вони повинні мати всі необхідні, забезпечені законодавством, інструменти для цього.

Мова йде, зокрема, про законопроект № 1220 про внесення змін до Закону України «Про нотаріат» (щодо усунення законодавчих колізій та прогалин). Даний законопроект я вніс на розгляд парламенту 2 вересня 2019 року. Справа в тому, що у Законі України «Про нотаріат», крім термінологічних неузгодженостей (використання термінів «угода», «доручення», «громадянин»), існують ще й внутрішні суперечності. Тож метою проекту є поліпшення рівня законодавчої техніки, уніфікація термінології, врегулювання вже усталених відносин через заміну застарілих назв та термінів, передбачення механізмів реалізації окремих повноважень та вчинення нотаріальних дій. Наразі цей законопроект очікує розгляду в другому читанні.

Щодо захисту права власності – я став співавтором так званого антирейдерського законопроекту № 1056-1 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності», який вже став чинним законом та покликаний знизити кількість рейдерських захоплень нерухомого майна та корпоративних прав, а також зменшити витрати у власників майна на захист своїх прав. Цей закон запроваджує обов'язковість нотаріального посвідчення договорів про відчуження корпоративних прав та впроваджує принцип одночасності вчинення нотаріальної дії та державної реєстрації прав. Такі положення покликані зупинити обіг підроблених документів на майно.

Бажаю нотаріальній спільноті завжди приймати виважені та обдумані рішення. Пам'ятайте, що від нотаріусів залежить не лише реалізація громадянами своїх прав, а й виконання їхніх обов'язків. Базуйте свою діяльність на основі безспірності – щоб жодна дія не мала можливості бути оскаржена в суді, або, якщо таке й трапилося, була витримана будь-яким судовим рішенням. Пам'ятайте, що архіви не горять!

Дмитро Кирилюк,
директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України

«Відчуваю гордість за нотаріусів»

Поєднання гордості та відповідальності – саме такими словами я можу коротко описати свої відчуття від перебування на посаді Директора департаменту нотаріату та державної реєстрації. Не буду складати оди про високу мету нотаріату в українському суспільстві, це і так зрозуміло. Зупинюся на людях, які представляють нотаріат. Я гордий, що в абсолютній своїй більшості вони наділені високими професійними і людськими якостями, а їх праця є вагомим внеском у розбудову правової держави в Україні.

Відчуваю гордість за нотаріусів перед своїми колегами, які працюють в Міністерстві юстиції. Особливо ілюстративним є той факт, що нотаріуси відчувають велику відповідальність за юридичну долю вчинених ними нотаріальних і реєстраційних дій, що відображається у відношенні нотаріусів до засідань Колегії з питань реєстрації. Мені приємно спостерігати, як нотаріуси викладають свою правову позицію, яку підкріплюють доказовою базою. Я не втрачаю можливості радісно звернути на це увагу інших членів Колегії, на противагу тому, що державні реєстратори (не нотаріуси) не досить часто переймаються юридичною долею вчинених ними реєстраційних дій.

За час своєї роботи мені вдалося вже зробити певні висновки. Також змінився і мій погляд на проблеми нотаріату. Під час роботи нотаріусом я бачив проблематику, так сказати, «зі своєї дзвіниці». З позицій працівника державного органу, що здійснює свої повноваження, зокрема, у сфері нотаріату, проблематика сприймається по-іншому.

Маємо визнати, що існує проблема рівномірного розподілу нотаріусів на території України. На жаль, не в усіх куточках України повністю задовольняється попит населення на можливість звернення до нотаріусів. Державний нотаріат має радикально різний рівень фінансування на всій території України. В одних місцевостях державні нотаріуси отримують достойну заробітну плату, а в інших балансують на межі мінімалки. Так не має бути.

Я ще раз впевнився в тому, що для того, щоб здійснювати нормативне забезпечення нотаріату, необхідно на глибинному рівні розуміти суть нотаріату та його генезу. А таке розуміння приходить тільки тоді, коли працюєш в «живому» нотаріаті. Без досвіду роботи нотаріат не зрозуміти. Не може людина, яка ніколи не прошивала нотаріальний наряд, скажімо, прописувати правила нотаріального діловодства. Це все одно, якби чиновник Міністерства охорони здоров'я, який ніколи не тримав в руках скальпель, намагався би прописати алгоритм дій лікарів при проведенні хірургічної операції, або якби правила пілотування літака прописувала би людина, які ніколи за штурвалом не сиділа. Так само і з нотаріатом. Він не менш важливий за хірургію чи за пілотування літака. Маю надію, що такий підхід буде змінений.

Щодо відповідальності за нотаріат… Я розумію, що ми отримали зараз унікальний шанс щось змінити в нотаріаті на краще. І нам важливо цей шанс не втратити. Нотаріат має показати себе з найкращої сторони. Нотаріат має довести, що він є взірцем для нових юридичних професій.

У мене особливо загострилося почуття недоброзичливого ставлення до колег, які своїми діями можуть дискримінувати нашу професію. Тому, користуючись нагодою, я б хотів закликати колег бути особливо пильними у вчиненні нотаріальних та реєстраційних дій. І пам'ятати правило: нотаріат там, де є безспірність і немає сумніву.

І знову про приємне. Мені приємно, що рівню самоврядування нотаріусів заздрять інші юридичні професії. Нотаріат довів, що професійне самоврядування – не пусті слова, не просто клуб шанувальників своєї професії, а реально працюючий інструмент політичного впливу.

НОТАРІАТ ОБЛИЧЧЯМ ДО ЛЮДЕЙ: ІНФОГРАФІКИ

Нотаріальна палата України в рамках проекту «Нотаріат обличчям до людей» підготувала та продовжує розробляти низку інфографік щодо нотаріальних дій.

Шановні нотаріуси! Ви можете завантажити файли з інфографіками в хорошій якості на сайті НПУ (розділ «Нотаріат для людей» npu.ua/people) та роздрукувати листівки для розміщення у нотаріальних конторах з метою інформування відвідувачів.

Проект НПУ «Нотаріат обличчям до людей» передбачає реалізацію нотаріатом України просвітницької місії, інформування громадян про їх права, способи захисту законних інтересів, особливості вчинення правочинів, можливості та переваги нотаріату, який гарантує безспірність нотаріальних дій.

Нотаріат України завжди на захисті прав та інтересів громадян!

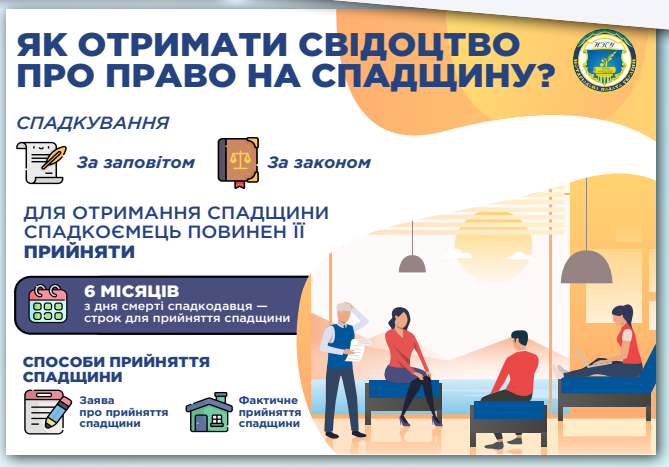

РАЇСА ЄРЬОМЕНКО: «Натхнення працювати дають люди!»

У Марганці на Дніпропетровщині вже більше півстоліття працює нотаріус Раїса Порфиріївна Єрьоменко – відмінний професіонал та людина з великим серцем.

З 1969 року працювала завідуючою Марганецької державної нотаріальної контори, а з березня 1997 року і по цей час – приватний нотаріус Марганецького міського нотаріального округу Дніпропетровської області.

Раїса Порфиріївна – Почесний громадянин міста Марганець, окрім професійних відзнак, має низку подяк та нагород від місцевої влади, адже постійно займається благодійною діяльністю, хоча й через притаманну скромність не любить про це розповідати. Змалечку пережила важкі воєнні та повоєнні роки, що навчило цінувати життя та особливу увагу приділяти дітям-сиротам. Тому виступила однією із засновників благодійної міської громадської організації «Серце Марганця», метою якої є допомога дітям в складних життєвих обставинах.

Тридцять років Раїса Порфиріївна обирається членом ради опіки та піклування земельної комісії при відділі земельних ресурсів міської ради. Багатодітна мати (окрім власних п'ятьох дітей, виховала і прийомного сина), щаслива бабуся та прабабуся, зігріває всю велику родину теплом свого серця, є взірцем для оточуючих, завжди готова підтримати і словом, і ділом.

В інтерв'ю журналу «Нотаріат України» Раїса Порфиріївна зізналася, що запорукою успішного професійного шляху є, передусім, любов до людей, а найкращою нагородою – усвідомлення можливості допомогти.

— Раїсо Порфиріївно, коли Ви розпочинали свій шлях в нотаріаті — чи передбачали, що обираєте професію на все життя?

— Вибір професії це велика відповідальність, тому я щоразу з особливим трепетом спостерігаю за випускниками шкіл — дуже цікаво, який шлях вони обирають, яку знаходять мотивацію, чи мають мрії про конкретний фах з дитинства. Хочу зізнатися, що я ніколи не мріяла стати нотаріусом. Але все, що з нами трапляється, завжди не випадковість. Я щиро полюбила нотаріат та незабаром зрозуміла, що ця професія буде в моєму серці завжди. Юридичну освіту я отримала вже не в юному віці, тобто такий вибір поєднав у собі поклик душі та усвідомлене рішення зрілої особистості.

— Яка основна ознака, що відрізняє нотаріуса від інших юристів?

— Нотаріус не займає позицію однієї з сторін, а діє в інтересах всіх учасників нотаріального процесу.

— Ви маєте унікальний досвід, адже працювали за різних часів розвитку нотаріату, були свідком воістину революційних подій у професії. Який період запам'ятався найяскравіше?

— Особливо емоційним та хвилюючим було започаткування інституту приватного нотаріату. На той час, напевно, кожен державний нотаріус зрадів цій події, але ще більше полегшення отримали громадяни, оскільки попит на нотаріальні дії був дуже високим.

Неординарною подією сучасної історії нотаріату України стала акція мирного протесту нотаріусів, яка відбулася 25 лютого 2019 року. Ніколи не сумнівалася в єдності нотаріусів, але і уявити не могла, що ситуація набере такої ваги та позитивно вплине як на подальший розвиток нашої професії, так і на імідж нотаріату в суспільстві.

— Також Ви можете на власній практиці порівняти роботу в державному нотаріаті та приватному. В чому принципова різниця? Чи відрізняється саме мислення державного та приватного нотаріуса, підхід до діяльності?

— Хоча й у повноваженнях державних та приватних нотаріусів різниці наразі немає, але саме державні нотаріуси в силу різних причин працюють з найбільш соціально незахищеними категоріями громадян. Важко однозначно оцінити той факт, що державним нотаріатом безпосередньо опікується держава, а приватний нотаріус забезпечує себе самостійно. Так, у державного нотаріуса існують проблеми з матеріально-технічним забезпеченням, оплатою праці, тому часто державні нотаріуси прагнуть перейти у приватний нотаріат, в держнотаріаті наявний кадровий дефіцит, ДНК ліквідовуються... Але в усіх нас є спільні проблеми — наприклад, колізійність та часті зміни законодавства.

> *Якщо нотаріус ставить на перше місце допомогу людям, все буде добре*

— Ви довгий час очолювали ДНК. Наскільки складно було організувати роботу колективу, які виникали проблеми, в чому знаходили позитив?

— Коли у 1969 році я розпочала свою діяльність, колективу взагалі не було. Вся робота виконувалась мною одноособово, документи виготовлялися за допомогою друкарської машинки. Для сучасних молодих нотаріусів, напевно, це уявити дуже складно. Моїм колективом були мої діти, які змалечку допомагали мені в роботі (до речі, четверо із моїх дітей та двоє онуків також стали юристами).

Позитив в робочих буднях завжди створювали люди, які давали мені натхнення працювати, жити, любити!

— Так, найближчі люди, як ніхто, розуміють наскільки відповідальною є професія нотаріуса. Для Ваших дітей Ви стали зразком, авторитетом?

— У професії юриста дуже важливі досвід та репутація. Коли діти йдуть стопами батьків, з'являється можливість якісно передати і перше, і друге. Я завжди прагнула до того, щоб діти поважали мене не тільки як матір, а як і професіонала. Професія стала нашою спільною любов'ю та спільною відповідальністю.

— Чи варто зараз переходити на єдиний нотаріат та відмовлятися від державного?

— Питання відмови від державного нотаріату саме в Україні — дуже соціально чутливе, адже необхідно враховувати стан розвитку нашої економіки, рівень добробуту людей. Безумовно, в перспективі нотаріат України має бути єдиним, вільним, незалежним, без поділу на державний та приватний, а також без покладання на нотаріусів виконання непритаманних йому функцій (фінансовий моніторинг, податковий агент тощо). Але для остаточної відмови від державного нотаріату потрібно досконало вивчити ситуацію та спрогнозувати усі можливі наслідки для ДНК та громадян.

— Досвід та розвиток якого із іноземних нотаріатів Вам до вподоби? На яку практику варто орієнтуватися Україні?

— Організація нотаріату в інших країнах характеризується різноманітністю, багато чого цікавого можна почерпнути — і, як говориться, «для загального розвитку», і для можливих реформ в Україні. Наприклад, вражає можливість передачі нотаріальної справи у спадок. Чудово працює нотаріат у Франції, Німеччині. Але згадаймо класичні слова Тараса Шевченка: «Учітесь, читайте, і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь». В них велика мудрість, тому я вважаю, що вивчати іноземний досвід (зокрема, МСЛН) потрібно обов'язково, але при реформуванні нотаріату України варто, перш за все, орієнтуватися на український досвід та нашу власну практику.

— Нотаріус — професія дуже соціальна, передбачає постійний контакт з людьми. Як вдається завжди зберігати спокій?

— Любов до людей та до професії, співчуття, бажання зрозуміти та допомогти, — це ті основні засади, на яких тримається наша щоденна робота.

— А люди на таке ставлення відповідають так само доброзичливо?

— Звісно, буває по-різному, тому що людей до нотаріуса приводять не завжди позитивні події. Хтось нервується, хтось не розуміє, чому потрібно так довго очікувати вчинення нотаріальної дії, комусь гірко на душі… Але я переконана: якщо нотаріус ставить на перше місце допомогу людям, все буде добре.

Згадую яскраву ситуацію із моєї практики в державній нотаріальній конторі. На той час, втім, як часто буває і тепер, величезні черги в ДНК були звичним явищем, громадяни в черзі були втомлені та виснажені. І от один із клієнтів, учасник Другої світової війни, прийшов з баяном та влаштував міні-концерт. Громадяни в черзі залишилися задоволені, час очікування минув приємно. Тому я завжди за позитив та конструктив!

— Які найбільш типові міфи, помилкові уявлення про нотаріат існують у суспільстві?

— Дуже часто для пересічних громадян робота нотаріуса на перший погляд виглядає надзвичайно легкою: продивитись документи, поставити підпис та печатку, але насправді все навпаки — видима людям вершина айсберга це лише частинка нашої роботи. Але всі питання роботи з документами, реєстрації, звітність тощо — дрібниці в порівнянні з величезною відповідальністю, яку несе нотаріус все життя.

— Сьогодні імідж нотаріату України знаходиться на належному рівні?

— Так. Люди без вагань ідуть до нотаріусів, довіряють їм. Але, звісно, кожен нотаріус має персональну репутацію, яка визначає рівень довіри.

— Наскільки тісно може співіснувати нотаріат та політика?

— Політика — мистецтво управління державою і суспільством, це діяльність, пов'язана з прийняттям відпо-

відальних рішень. А нотаріат захищає інтереси та права всього суспільства. Прогресивний розвиток нотаріату вимагає не лише самовідданої, творчої співпраці нотаріусів, створення єдиної нотаріальної практики, а й відповідної участі у цьому процесі законодавців України, оскільки найбільшою проблемою є законодавча недосконалість і протиріччя багатьох законодавчих актів. Нотаріуси стають заручниками цих обставин, тому, напевно, нотаріат та політика не можуть існувати один без одного. І чим краще держава чує про потреби, що виникають у нотаріальній діяльності, тим зручнішу і надійнішу систему відносин можна побудувати.

— Раїсо Порфиріївно, чи цікавить Вас професійне самоврядування нотаріусів? Яку оцінку можете дати розвитку Нотаріальної палати України?

— Безперечно, цікавить, особливо в частині захисту прав нотаріусів та розвитку нотаріату. Нотаріальна палата України зараз працює на високому рівні, варто виділити ініціативи щодо впровадження Е-нотаріату, розширення повноважень нотаріусів, запровадження електронного цифрового нотаріального архіву та звітності. Приємно, що налагоджена співпраця з Міністерством юстиції України задля створення єдиної нотаріальної практики.

> *Кожен нотаріус має персональну репутацію, яка визначає рівень довіри*

— Ви активні не лише у професійній діяльності, але й громадській, брали участь у місцевому самоврядуванні, постійно займаєтесь благодійною діяльністю. Звідки черпаєте енергію?

— Я проживаю та працюю у невеликому місті, де люди добре знають один одного. Більш за все мене надихає спілкування з людьми, усвідомлення, що я змогла допомогти. Кожного дня, виходячи на вулицю, я зустрічаю людей, які зверталися до мене. Їх привітання, добрі слова та щира подяка — найкраща нагорода для мене.

— Які Ваші улюблені місця рідного краю?

— Які б найцікавіші міста я не відвідувала в Україні та за кордоном, моє серце назавжди належить лише рідному невеличкому шахтарському містечку Марганцю.

— Нотаріуси, аби відпочити від напруженої роботи, часто мають творчі та спортивні хобі. Які захоплення у Вас?

— Маю пристрасть до літератури: була членом літературного гуртка, брала участь у читальних конференціях, писала вірші. Також мала спортивне хобі — займалася гімнастикою.

— Кого із легендарних особистостей нотаріату України, з якими Вам доводилося спілкуватися, можете виділити?

— Вважаю легендами нотаріату Сулейманову Зінаїду Олександрівна, Дончика Миколу Даниловича, але поважних нотаріусів, які зробили великий вклад у розвиток професії, звичайно ж, багато.

— Яке питання варто ставити собі, якщо виникає мета стати нотаріусом?

— Щоб зрозуміти, чи пов'язувати своє життя з нотаріальною діяльністю, дуже важливо відчути, як виглядає ця робота на практиці. Тому юрист працює помічником нотаріуса, набуває досвід, а потім приймає зважене рішення.

А питань повинно виникати дуже багато. Чи зможу нести відповідальність перед суспільством у зв'язку із виконанням повноважень, наданих державою? Чи зможу з повною віддачею допомагати людям? Чи матиму натхнення та сили на безперервне навчання та самовдосконалення, аби відповідати вимогам часу?

— А яку установку має давати собі нотаріус щоранку, коли вирушає на роботу?

— Головне — мати гарний настрій перед початком робочого дня, а все інше прикладеться саме по собі.

Спілкувалася Юлія Шешуряк

Вебінари НПУ: сезон весна-літо 2020

Дистанційне підвищення професійного рівня, інтенсивний графік, широке коло тем, обмін досвідом, спілкування у чаті, оперативні практичні поради експертів, швидке отримання електронних сертифікатів – основні тренди сезону безкоштовних вебінарів, що був розпочатий Нотаріальною палатою України навесні у зв'язку із введенням на території України карантину та обмежень щодо проведення масових заходів. Кожен вебінар – справжній хіт в нотаріальній спільноті, щоразу близько 3 тисяч учасників з усієї України, безліч позитивних відгуків та подяк від нотаріусів.

ЗУСТРІНЕМОСЬ ОНЛАЙН!

Перший вебінар було проведено **22 квітня** у колаборації із Державною службою фінансового моніторингу України, на актуальну тему **«Особливості здійснення нотаріусами фінансового моніторингу – новації Закону № 361-IX»**. Доповідачами виступили **Віталій Складанний**, начальник юруправління Держфінмоніторингу, та **Ольга Степенко**, заступник начальника юруправління, начальник відділу нормативної діяльності та систематизації законодавства.

Спікером наступного вебінару, який відбувся за підтримки Міністерства юстиції України **27 квітня**, став директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України **Дмитро Кирилюк**, який висвітлив тему **«Аналіз проблемних аспектів практики вчинення нотаріальних дій та державної реєстрації. Контроль в сфері нотаріату та державної реєстрації»**. Дмитро проаналізував проблеми, з якими зіштовхуються нотаріуси в процесі вчинення нотаріальних дій та державної реєстрації, узагальнив типові порушення, відповів на питання щодо перспектив розвитку нотаріату України та взаємодії професійної нотаріальної спільноти й Мін'юсту.

29 квітня нотаріуси підвищили професійний рівень за темою **«Регулювання сімейних відносин за домовленістю: шлюбний договір, аліментний договір, поділ майна подружжя»**. Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу **Ірина Петрова** розповіла про особливості укладення та посвідчення шлюбного договору, договору між батьками про сплату аліментів на дитину, договору про поділ майна подружжя.

Очікуваним спікером вебінару **4 травня** на тему **«Актуальні питання державної реєстрації бізнесу – 2020»** став **Віталій Желінський**, заступник начальника Управління – начальник Відділу розгляду звернень у сфері державної реєстрації бізнесу Управління розгляду звернень та скарг у сфері державної реєстрації Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України. Доповідач розповів про територіальний та екстериторіальний принципи державної реєстрації; випадки проведення реєстраційних дій лише нотаріусами; заявників при проведенні різних типів реєстраційних дій; вимоги до оформлення установчих документів ЮО. Віталій детально зупинився на новаціях щодо ТОВ/ТДВ: пояснив алгоритм дій державного реєстратора при виході та відчуженні часток у статутному капіталі, порядок проведення реєстраційних дій щодо зміни складу учасників у випадку придбання частки в статутному капіталі на електронних торгах. Також під час вебінару йшлося про порядок використання державним реєстратором відомостей реєстрів та інших інформаційних систем при проведенні державної реєстрації, зміни в структурі власності ЮО тощо.

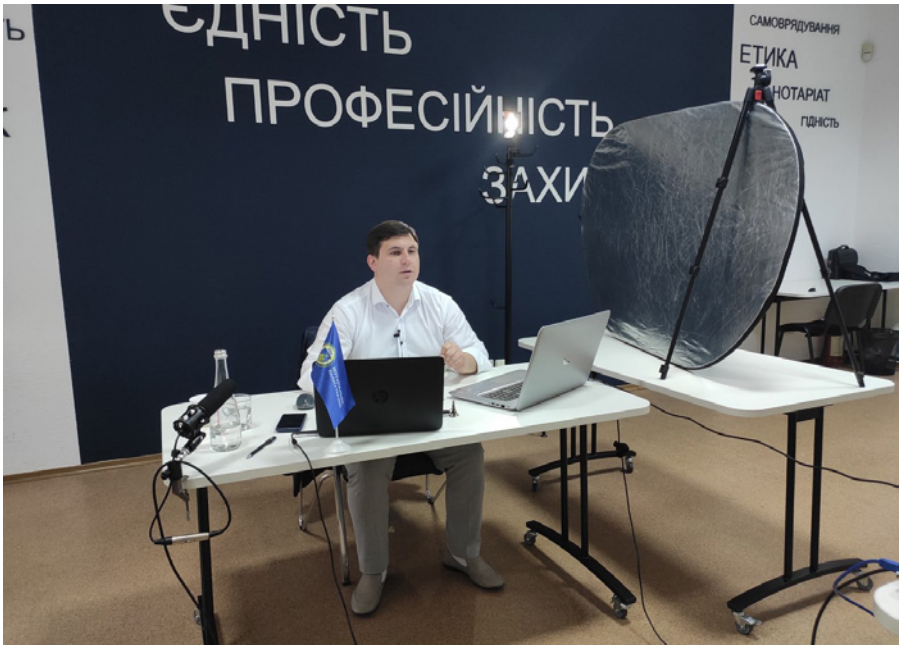

12 травня відбувся ще один вебінар за підтримки Мін'юсту – на тему **«Контроль у сфері державної реєстрації»**, з представники Департаменту нотаріату та державної реєстрації: **Дмитром Кирилюком**, директором Департаменту; **Віктором Дубовиком**, заступником директора Департаменту – начальником Управління розгляду звернень та скарг у сфері державної реєстрації; **Віталієм Желінським**, заступником начальника Управління – начальником Відділу розгляду звернень у сфері державної реєстрації бізнесу Управління розгляду звернень та скарг у сфері державної реєстрації. Під час заходу обговорювалися особливості розгляду скарг у сфері державної реєстрації нерухомого майна та бізнесу, зокрема умови застосування санкцій до нотаріусів та реєстраторів; підстави і порядок здійснення моніторингу реєстраційних дій; нюанси проведення камеральних перевірок. Також було проаналізовано типові порушення, які допускаються держреєстраторами при проведенні реєстраційних дій.

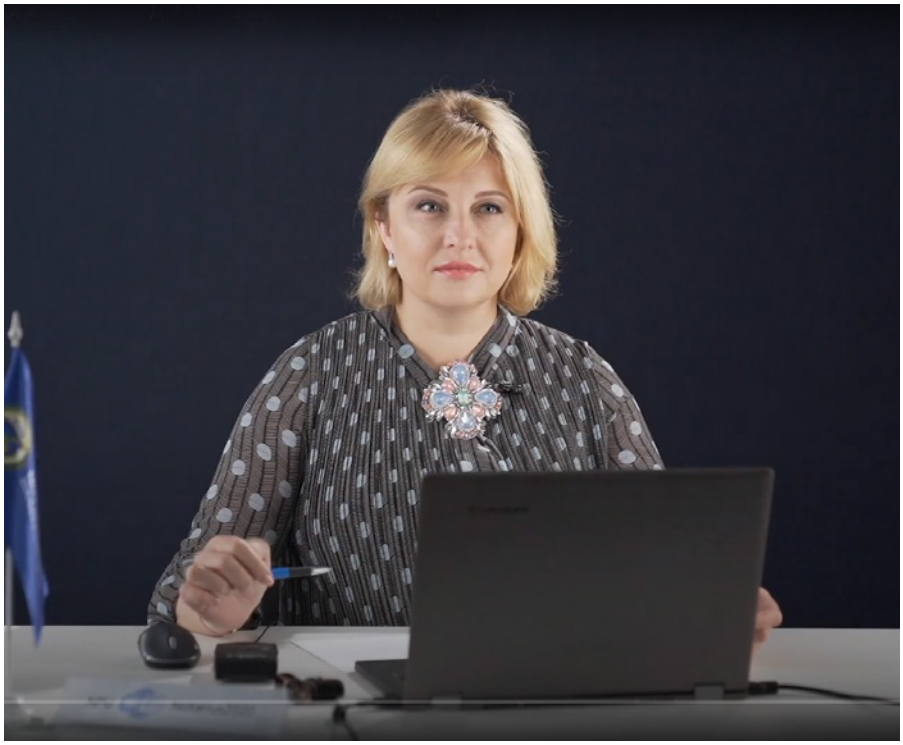

«Кібергігієна робочого місця нотаріуса. Технічні особливості роботи у ДРРП» – такою стала тема вебінару **21 травня**. Доповідачем виступила **Наталія Козаєва**, член Ради НПУ, голова відділення НПУ в м. Києві, голова Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу. Окрім того, у трансляції взяли участь та поділилися знаннями **Олександр Сперчун**, приватний нотаріус Херсонського міського нотаріального округу, член Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності, а також **Петро Вавулін**, архітектор корпоративних систем. Під час вебінару нотаріуси дізналися основні правила кібергігієни робочого місця, зокрема щодо необхідного програмного забезпечення, перевірки комп'ютера на наявність шпигунських програм тощо. Окремий блок питань стосувався особливостей пошуку інформації в ДРРП та перевірки реєстраційних дій; визначено алгоритм дій нотаріуса у випадку виявлення реєстраційних дій, зроблених третіми особами.

Вебінари **28 травня** та **4 червня**, що стосувалися **державної реєстрації речових прав на нерухомість**, стали рекордними за кількістю учасників. Спершу на тему досвідом із колегами ділився **Юрій Пилипенко**, член Ради НПУ, голова відділення НПУ в Львівській області, член Комісії НПУ з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування, приватний нотаріус Львівського міського нотаріального округу. Під час вебінару розглядалися новації законодавства у сфері держреєстрації нерухомості, особливості прийняття заяви для проведення реєстраційних дій, підстави відмови та зупинення державної реєстрації прав, питання закриття розділу ДРРП, виправлення технічних помилок, строки проведення реєстраційних дій, вимоги до електронних копій документів тощо. Наступним доповідачем виступила **Тетяна Кучеренко**, член правління відділення НПУ в Львівській області, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, приватний нотаріус Бориславського міського нотаріального округу. Тетяна розповіла про особливості процедури державної реєстрації та окремих видів реєстраційних дій, нюанси формування та реєстрації заяв, накладення державним реєстратором КЕП на документах в сфері держреєстрації, висвітлила особливості формування та ведення реєстраційних справ, внесення відомостей до ДРРП, законодавчі новели та інші практичні питання.

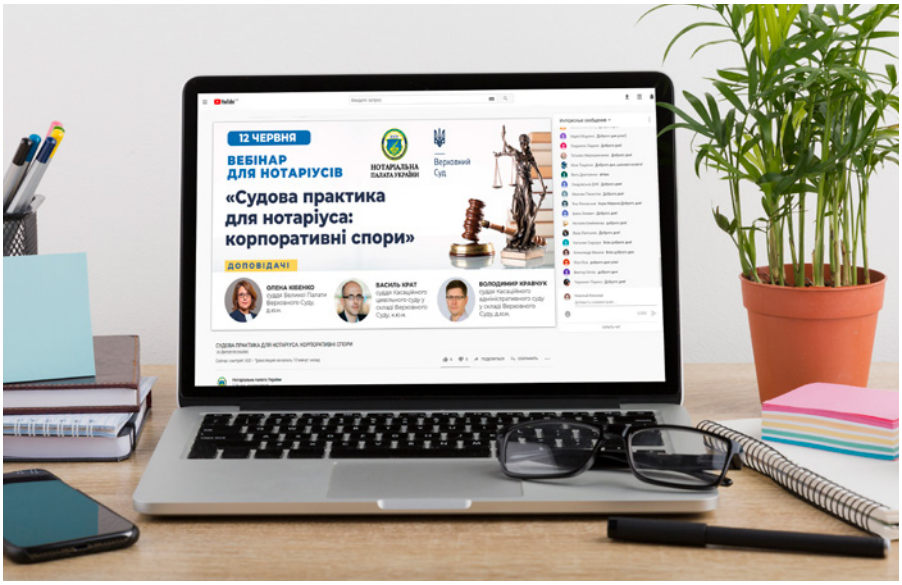

Унікальну можливість послухати суддів Верховного Суду нотаріальна спільнота отримала **12 червня**. На тему **«Судова практика для нотаріуса: корпоративні спори»** виступали онлайн суддя Великої Палати ВС **Олена Кібенко**, суддя Касаційного цивільного суду у складі ВС **Василь Крат** та суддя Касаційного адміністративного суду у складі ВС **Володимир Кравчук**. Під час вебінару нотаріуси дізналися про особливості судової практики щодо корпоративних правовідносин, власності подружжя, а також новації стосовно відповідальності нотаріуса.

18 червня нотаріуси підвищили професійний рівень на тему **«Актуальні питання оформлення спадщини: погляд практиків»**. Досвідом з колегами поділилися **Олена Кирилюк**, віце-президент Нотаріальної палати України, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу, та **Марія Шапченко**, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, завідувач Шістнадцятої київської державної нотаріальної контори. Під час вебінару було визначено алгоритм дій нотаріуса при оформленні спадщини, висвітлено особливості оформлення спадщини за участю іноземного елемента, особливості оформлення спадкових прав на корпоративні права, ПП, фермерські господарства, земельні ділянки тощо. Традиційно учасники заходу отримали відповіді на свої питання.

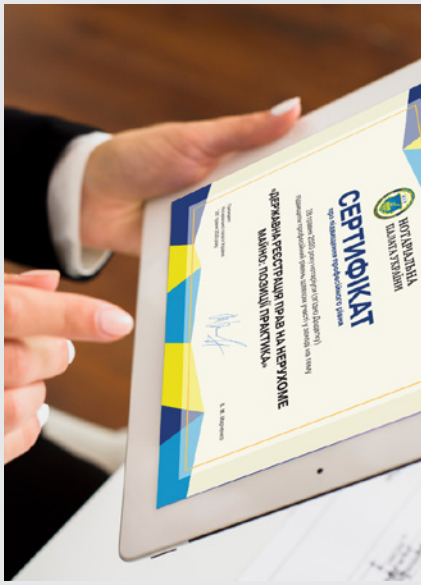

Е-СЕРТИФІКАТИ

За участь у вебінарах НПУ зареєстровані учасники отримують сертифікати про підвищення професійного рівня.

Новація: сертифікати відтепер у електронному форматі, при чому для кожного вебінару випускається один сертифікат із додатком (список ПІБ нотаріусів). Сертифікати публікуються на сайті npu.ua в розділі «Палата» – «Документи» — «Підвищення професійного рівня».

Електронні сертифікати мають таку ж силу, як і паперові, та підтверджують факт підвищення нотаріусом професійного рівня.

Шановні нотаріуси!
Дякуємо, що дбаєте про підвищення професійного рівня!

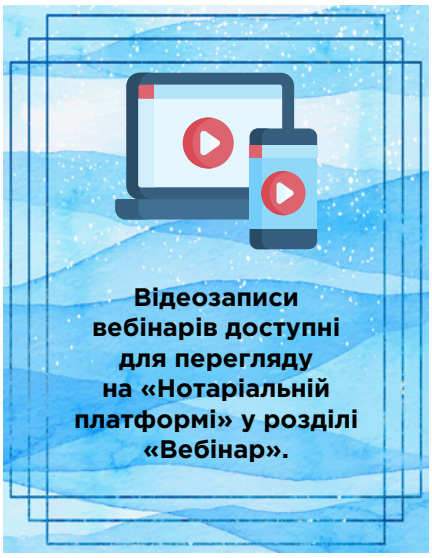

АНЖЕЛА ТА ІВАН УСІКИ: «Нотаріат — у наших думках та серцях»

Шлях до спортивної перемоги не завжди вкритий пелюстками троянд. Щоб досягти високих результатів, потрібно наполегливо, самовіддано працювати, розвивати тіло та дух, знаходити потрібну мотивацію. На початку весни цього року трояндове весілля відзначила відома пара українського нотаріату – Анжела та Іван Усіки.

Анжела Усік – приватний нотаріус Луцького міського нотаріального округу, Іван Усік наразі працює помічником нотаріуса. Професійна діяльність тісно переплетена зі спортом, адже Анжела та Іван регулярно беруть участь в національних та міжнародних спортивних змаганнях нотаріусів.

Шкільне кохання, 17 років у шлюбі та 23 роки разом, двійко дітей, нотаріат, спортивні змагання... Любов, поділена на двох, лише примножується з часом.

Красиві, позитивні, активні Анжела та Іван відверто розповіли у інтерв'ю журналу «Нотаріат України» про історію своєї сім'ї, правила виховання дітей, особливості спільної роботи в нотаріаті та захоплення спортом.

— Передусім, цікаво дізнатися історію вашого кохання. Як відбулося знайомство?

Іван: — Ми знайомі з дитинства, разом навчалися в одній школі, а згодом і в одному класі, сиділи за одною партою. Анжела була дуже активною ученицею, оскільки вона завжди навчалася на «відмінно», брала участь у шкільних та міських олімпіадах, наукових конференціях, що проходили за межами школи. Також була відомою спортсменкою — не лише в школі, а й в місті та області, займалася дзюдо. Я відразу вирішив, що саме ця розумна, смілива та красива дівчина має стати моєю дружиною. Анжела ж не поспішала відповідати взаємністю на мої почуття, адже вважала нас просто хорошими друзями.

Анжела: — Які хлопці, яке захоплення? Я наполегливо навчалася, щоб здобути золоту медаль, та й кожен день був розписаний по графіку, зайнятий різними гуртками, навчальними і спортивними. Однак переломним моментом став випадок на святі осені у сьомому класі, де оголосили білий танець. Я вирішила, що запрошу на цей танець того хлопця, який буде у білій

сорочці. Єдиним таким хлопцем виявився чорнобровий симпатичний Іван, з яким відразу познайомилася. І з того часу ми танцюємо у парі. Ніколи б не подумала, що 5 хвилин білого танцю і спілкування обернуться на 23 роки щасливого життя.

— Коли вашим спільним захопленням став нотаріат, а коли — спорт?

Анжела: — Спорт — здоров'я, рух — життя! Спорт ми з Іваном полюбляємо зі школи, адже в період, коли розпочиналася наша спільна життєва історія, я професійно займалася дзюдо та здобувала перемоги на першості Волині, у турнірі пам'яті майстра спорту Гнатюка М.П., а Іван у той час грав за школу у баскетбол. Ми завжди брали участь у різних козацьких забавах, змаганнях з легкої атлетики серед шкіл, у «веселих стартах», були активними учасниками спортивного життя школи та міста, за що маємо багато подяк. Також відвідували заняття в басейні, завжди із захопленням мандрували на велосипедах.

У старших класах разом почали навчатися в одному класі та мріяти про майбутнє... Ми хотіли здобути професію, яка буде корисною державі та людям. Так вибір упав на професію юриста.

Уперше про нотаріат дізналися завдяки навчальній програмі юридичного факультету, вивчаючи предмет «Нотаріат в Україні». Саме нотаріат є безумовним забезпеченням важливого принципу правової держави — поєднання інтересів громадянина і держави на основі пріоритетності прав людини і громадянина. Згідно з Конституцією України кожному громадянину гарантоване право на одержання правової допомоги. Нотаріат разом з іншими правовими інститутами забезпечує реалізацію цього конституційного права. При тому предмет діяльності нотаріату обмежений безспірною цивільною юрисдикцією. Нотаріат є правовим інститутом, який забезпечує охорону та захист прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб шляхом здійснення нотаріальних дій від імені держави.

Тому саме нотаріат став нашим захопленням і сферою нашої діяльності.

— Жити та працювати разом, мати спільні хобі, дихати одним повітрям... Чи буває так, що хочеться все ж відпочити одне від одного?

Іван та Анжела: — Наше життєве кредо: ми не боїмося змін у житті та завжди ставимо перед собою високі цілі. Прагнемо кращого, завжди розвиваємося та насолоджуємося життям у всіх його проявах. Жити й працювати разом — це чудово! Це рух до спільної мети — бути корисним людям і державі.

Відпочити хочеться від негативу, від тяжких життєвих історій, від політики, від страшних подій і катастроф у світі, але не один від одного. Нам добре разом, навіть коли ми мовчимо, адже ми — одне ціле.

Наші батьки не були правниками, тому шлях становлення нас як юристів був нелегкий. Стати одне одному опорою, підтримкою, допомагати в буденних турботах, перемагати разом щоденні труднощі — наш стиль життя.

— Хто по факту головний у вашій родині, а хто — у нотаріальній конторі?

Анжела: — Головним у родині є Іван, адже він ще в дитинстві вирішив майбутнє нашої сім'ї та вибір спільної професії. Ми одружилися в 19 років, тому потрібно було навчатися й працювати одночасно.

Життя вирувало паралельними шляхами: любові до сім'ї, мрія стати батьками та прокладання перших кроків у сфері нотаріату. Ми разом працювали помічниками в різних нотаріальних конторах. Я вивчала нотаріат в Україні у Першій Луцькій державній нотаріальній конторі, а Іван — у приватного нотаріуса.

Робота в нотаріальній конторі вимагає посидючості, прискіпливості, терплячості, постійного контролю в усьому, тому тут більше керую я. Однак Іван — моя опора, мій мужній тил. Він також займався перемовинами щодо зарахування нас до спортивної збірної українських нотаріусів.

Нам з Іваном дуже подобається обрана професія, ми любимо спілкуватися з людьми і прагнемо ставитися до них так, як би хотіли, щоб вони ставилися до нас. Нотаріат — завжди у наших думках та серцях.

— Іване, чи плануєте Ви отримати свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю?

— Так, планую, однак на все свій час.

— Як ви ставитеся до ситуації, коли діти продовжують традиції батьків і також стають нотаріусами?

Іван та Анжела: — Це гарна сімейна традиція, коли в нотаріаті працюють цілі сім'ї. Ми завжди теж захоплювалися такими родинами, які є і в нашому місті. Але в нас принцип виховання дітей такий: дитина — це гість у твоєму домі: нагодуй, виховай та відпусти!

Варто розуміти, що дитина — це не ще один проект у вашому житті, ставлення до якого інколи межує зі ставленням до своєї власності, а справді гість, абсолютно автономна людина. Таке розуміння убезпечує батьків від проектування на дитину своїх бажань та нереалізованих мрій, відпрацювання власних комплексів та гонитви за статусом у суспільстві.

У нас право вибору професії належить дітям, і ми їх у цьому підтримуємо. Сьогодні нашій доньці Маріанні 16 років, і вона — студентка Польського коледжу з європейською інтеграцією, де вивчає ветеринарію. Мрія доньки — бути хорошим ветеринарним лікарем-хірургом та мати свою ветеринарну клініку. Сину Євгенію 13 років, і він навчається в 7 класі Луцького технологічного ліцею та паралельно здобуває знання в комп'ютерній академії. Мрія сина — стати хорошим програмістом та спеціалістом у сфері інформаційних технологій та кібербезпеки.

— Нотаріальна спортивна команда України дуже сильна, маю на увазі й наших нотаріусів-спортсменів, які їздять на міжнародні олімпіади, і Ukraine Notary Team. Багато колег займаються спортом поодинці. Чому ж нотаріусам так подобається спорт?

Іван: — Нотаріальна спортивна команда — велика спортивна родина, об'єднана й сім'ями, і окремими нотаріусами. Велика подяка Анатолію Поліщуку, який повірив у можливості нашої сім'ї та у 2013 році зарахував нас у спортивну команду на Нотаріальну олімпіаду в Польщі. А зовсім нещодавно, в лютому 2020 року, Анжелу ввели до складу Комісії НПУ з розвитку фізичної культури, спорту, творчості та мистецтва.

Спорт об'єднує, загартовує й надає можливість ставати сильнішими, кращими, дисциплінованішими, вимогливішими... За даними The British Journal of Sports Medicine, у тих, хто проводить більше часу в спортзалі, підвищується рівень креативності. Коротше кажучи, тренування дозволяє за добу досягти більшого. Крім того, як виявили вчені з Університету Сент-Лео, люди, які займаються спортом, більш ефективно розпоряджаються своїм часом: вони продуктивніші в офісі, а також, що найголовніше, більш щасливі в житті.

Спортивні змагання навчають нас працювати в команді, допомагати одне одному, бо лише разом ми чогось варті, лише разом ми можемо здолати будь-які перешкоди та труднощі.

Спорт сприяє виробленню ендорфінів, так званих гормонів щастя, що допомагає нотаріусам з гарним настроєм працювати та жити, здобувати єдність, професійність, захист.

— Якому виду спорту надаєте перевагу?

Анжела: — Іван більше любить командні види ігор: баскетбол, футбол, волейбол, де йде гра на команду і не важливі особисті амбіції. Має хороші природні здібності в легкій атлетиці, зокрема, ось уже кілька років йому вдається зберігати першість у стрибках у висоту через планку, має хороші результати у стрибках у довжину, плавання у командних естафетах. Окрім того, ми разом пройшли навчання та стали професійними дайверами.

Іван: — Анжела також звикла працювати на командний результат, але її вид спорту — дзюдо, що більше відображає індивідуальні можливості... На міжнародних зма-

Здоровий спосіб життя

ПОРАДИ ВІД ІВАНА ТА АНЖЕЛИ

АКТИВНІСТЬ. Дослідження показали, що регулярна фізична активність приносить величезну користь для нашого здоров'я: збільшення тривалості життя, зниження ризику захворювань, поліпшення роботи організму. Якщо є можливість, замініть транспорт на ходьбу, ліфт — на сходи. Робіть гімнастику в домашніх умовах.

ЖИТИ З МЕТОЮ. Безцільне існування важко назвати життям. Запитайте у себе: заради чого або кого ви живете, у чому сенс вашого життя, який слід ви залишите після себе? Це дуже глибокі й філософські питання, але рано чи пізно кожна людина ставить їх собі. Знайдіть мету свого життя і постарайтеся зробити своє життя більш гармонійним і здоровим.

ЗДОРОВЕ ХАРЧУВАННЯ. Як саме харчуватися кожному з нас — питання дуже індивідуальне, і за цим краще звернутися до спеціалістів. Але всім варто скоротити у харчуванні кількість оброблених продуктів та уникати шкідливої їжі. Наш організм сам знає, які поживні речовини йому потрібні, тому прислухайтеся до нього — але без фанатизму. Пийте більше води і бережіть здоровий сон.

ганнях бере активну участь у команді дівчат з різних естафет з бігу.

На міжнародних олімпіадах і у складі Ukraine Notary Team ми беремо участь в тих спортивних категоріях, у яких можемо бути найкращими, які допоможуть команді досягти хороших результатів.

— Як часто відбуваються ваші тренування?

Іван: — Намагаємося тренуватися щодня, у вільний від роботи час. День Анжели розпочинається о 5-й ранку, якщо вона їде на йогу, та о 6:30 — якщо це дні спеціальних силових тренувань, підготовка до змагань. У вихідні вона обирає тренування за настроєм та відповідно до погодних умов — біг, швидка ходьба, скандинавська ходьба, усе це на свіжому повітрі. Іноді вона пішки йде у спортзал, а тоді займається з тренером: по 30 хвилин на вправи для ніг та рук, тонізуючі вправи, планка і багато вправ для пресу.

А я два рази на тиждень бігаю у футбол: один день з друзями, а в інший день відбувається тренування нотаріальної команди Волині по футзалу. Також, при можливості, виділяю час для тренувань, які розвивають стрибки.

— Анжело, хто частіше відсутній у «спортивних» відрядженнях? Як це впливає но роботу та сімейне життя?

Анжела: — У таких відрядженнях частіше Іван, однак я завжди радію, що ми маємо змогу не пропускати такі важливі моменти у нашому нотаріальному спортивному житті. Мені іноді доводиться залишатися вдома для вирішення побутових питань, іноді важко покинути робочий процес, буває, що і за станом здоров'я. Коли Іван від'їжджає з нашою спортивною командою, я завжди спокійна, уболіваю за хороші результати всієї команди, адже це — наша родина.

— Поради для нотаріусів, які хочуть займатися спортом: з чого почати?

Іван: — Не важливо, скільки вам років і які ваші спортивні характеристики. Головне — це бажання змінити своє пасивне життя на активне та захоплююче. Потрібно хоча б спробувати — не завтра, а ще вчора! І ви у тенетах спорту.

Анжела: — Основна частина людей рідко піклується про здорове харчування і спосіб життя, але при цьому їх дуже турбує, як вилікуватися від різних хвороб, схуднути, повернути натуральний колір шкіри і відчути легкість у тілі. Подумайте про своє тіло як про вашу фізичну оболонку, яка необхідна вам для життя.

— Які найпам'ятніші для кожного з вас спортивні змагання?

Іван: — Це Нотаріальна олімпіада, яка проходила в містечку Мшана Дольна (Республіка Польща) у 2013 році. Саме тут відбулось наше перше єднання зі спортивною командою та знайомство із колегами-спортсменами з усієї України.

Змагаючись із нотаріальними командами різних куточків Європи, ми брали участь у різноманітних видах змагань, докладали неймовірних зусиль, аби гідно представити Україну та здобути хороші результати.

Неповторні емоції, отримані в результаті спортивних досягнень та плідного спілкування з колегами України та з інших держав Європи, у поєднанні з неймовірними зусиллями та незламним спортивним духом, втіленим у жагу до перемоги, надихали кожного з нас на боротьбу та дарували чудовий, веселий та піднесений настрій.

— Минулого року в Україні вперше відбулися Ukrainian Notary Games, в яких ви також брали участь. Які враження залишилися, чи варто якось змінити формат UNG?

Анжела: — Ukrainian Notary Games у поєднанні з Race Nation — це новий подих у спорті та нові бурхливі враження. Вражаючі забіги з перешкодами та їх командне долання — це своєрідне випробування згуртованості колективу. А ще — розкриття здібностей і ресурсів кожного з членів команди. Перевірка того, наскільки її учасники готові та здатні приходити один одному на допомогу. Це перемога над своїми слабкими сторонами, потужний заряд енергії для подолання труднощів.

Чи варто змінити формат, важко сказати… Можливо, цікавим буде змінювати локації проведення UNG, адже у нас в Україні ще багато вражаючих місць і кожна область може поділитися незабутніми емоціями та враженнями.

— Класичне питання: у спортивних змаганнях важлива участь чи перемога?

Анжела: — П'ять складових шляху до перемоги — стійкість, швидкість, сила, майстерність і воля. Причому воля — це найголовніше! Так вважав ірландський спортсмен Кен Доерті.

Звичайно, кожен хоче перемогти, показати максимум, на що здатний. Однак для нас головна перемога — це дружба в спорті, на роботі, лад в сім'ї та мир у нашій країні.

Тому побажання усім: успіхів, яскравих перемог і прекрасного спортивного настрою!

— Кого із колег, які також займаються спортом, можете виділити як приклад для наслідування?

— На сьогодні все більше нотаріусів України розкривають свої спортивні здібності та долучаються до спортивного життя. В цьому русі нотаріуси діляться своїм професійним досвідом, вчергове демонструють роботу в команді й те, що злагодженість в грі, як і в роботі, приносить результат та перемогу. Нотаріуси, які були засновниками спортивного руху, і зараз стабільно зберігають перші позиції й здобувають на змаганнях призові місця. А нові, молоді сили приємно дивують своєю завзятістю, вміннями та високими (олімпійськими) результатами. Безумовно, що прикладом для наслідування є кожен! Хочеться назвати дуже багато імен тих, хто особливо вболіває за нотаріат в Україні. Але безспірними яскравими провідниками спорту, які об'єднують спортивну спільноту нотаріусів у єдину дружну спортивну команду, є: Анатолій Поліщук – капітан збірної нотаріусів України, Олександр Бєднов – наш мотиватор та духовний наставник, Борис Кот – капітан футбольної збірної та організатор Ukrainian Notary Games.

— Яка у кожного з вас мета як професіонала та як спортсмена?

Анжела: — Як професіоналів — бути корисним для нотаріату України.

Іван: — Як спортсмена — маю мету у Польщі здолати висоту у стрибках у висоту (вид легкої атлетики, в якому спортсмени змагаються в тому, щоб перестрибнути через поперечку, встановлену на певній висоті над землею, не збивши її), побити рекорд олімпійських ігор, установлений у 2012 році Анатолієм Поліщуком — нашим капітаном збірної нотаріусів України, який здолав висоту у 172 см, та установити новий рекорд, здолавши висоту 173 см.

Іван та Анжела: — Мріємо, щоб на Ukrainian Notary Games достойно виступила команда Волині — як у футбольному турнірі, так і в Race Nation.

— Яке спортивне гасло надихає і для нотаріальної практики?

Іван та Анжела: — «Тренуйся з тими, хто сильніший. Не здавайся там, де здаються інші. І переможеш там, де перемогти не можна» (Брюс Лі).

Спілкувалася Юлія Шешуряк

UKRAINIAN NOTARY GAMES 2020

4-5 вересня у м. Дніпро відбудеться унікальна спортивна подія — Ukrainian Notary Games 2020, міжнародні спортивні змагання серед представників нотаріальної професії.

Перелік спортивних дисциплін, що будуть представлені на UNG:

- міні-футбол (Notary Football Cup);
- великий теніс;
- настільний теніс;
- бадмінтон;
- парковий волейбол;
- шахи;
- шашки;
- силові види (підняття гирі, гантелі);
- стрілецькі дисципліни (спортивний лук, арбалет, пневматична рушниця, пістолет);
- заплив на каяках;
- плавання (відкрита вода);
- «спорт для всіх» – кидки в баскетбольну корзину;
- Race Nation (забіг на 3,5 км із подоланням перешкод).

Змагання проходитимуть на професійних майданчиках, під контролем висококваліфікованих арбітрів та під наглядом медичного персоналу.

UNG — це більш ніж 20 спортивних дисциплін, Race Nation, можливість перевірити себе на міцність, нові знайомства та незабутні враження.

Спорт – це життя!

Спорт об'єднує людей!

UNG об'єднує професіоналів однієї справи з різних країн!

Заявки на участь в UNG 2020 надсилайте до 20 липня на адресу: ukrainenotaryteam@gmail.com

Більше інформації — на Facebook-сторінці Ukrainian Notary Team

НОТАРІАЛЬНА КОНТОРА — ОАЗА ПРОФЕСІЙНОСТІ ТА КОМФОРТУ

Журнал «Нотаріат України» розпочинає новий проект – «Робоче місце нотаріуса», в рамках якого ми розповідатимемо про нотаріальні офіси та людей, які там працюють.

Ідеальне робоче місце все ще залишається мрією багатьох нотаріусів. Усім відомо, що багато нотаріальних контор, особливо державні, розміщені не завжди в комфортних умовах, не мають розкішних інтер'єрів. Зрештою, головне в роботі нотаріуса – якісне та відповідальне вчинення нотаріальних дій.

Але, все ж, давайте поглянемо на красивий, «зразковий» офіс, адже на подібних робочих місцях достойні працювати усі нотаріуси.

Автор: Юлія Шешуряк

Фото: Павло Паригін

Нотаріальна контора в Києві, де працюють нотаріуси **Олена Верповська** та **Наталя Коба**, їх помічники, секретарі та юрисконсульти, розміщена в житловому будинку, функціонує з вересня 2017 року. Інтер'єр приміщення досить лаконічний, затишний, приваблює світлими відтінками із яскравими акцентами. Багато рослин, продумані зони очікування, стильний дизайн — все для зручності як працівників, так і клієнтів.

«Свого часу я відвідала велику кількість нотаріальних контор, ще навіть не мріючи бути нотаріусом. Про що я тоді думала? Думала про те, що клієнти проводять велику кількість часу в приміщенні контори, поки нотаріус чи помічник підготують проект того чи іншого документу. Думала про те, що завжди треба ставити себе на місце клієнта», — розповідає Олена Верповська. В результаті своє робоче місце нотаріус організувала саме так, як мріяла.

Результат — гармонія затишку та ділового стилю, що врівноважує та надає впевненість у високій професійності людей, які тут працюють.

Спільна робота нотаріусів у одній конторі має безліч переваг, адже при правильній організації комунікації виграють і нотаріуси, і клієнти

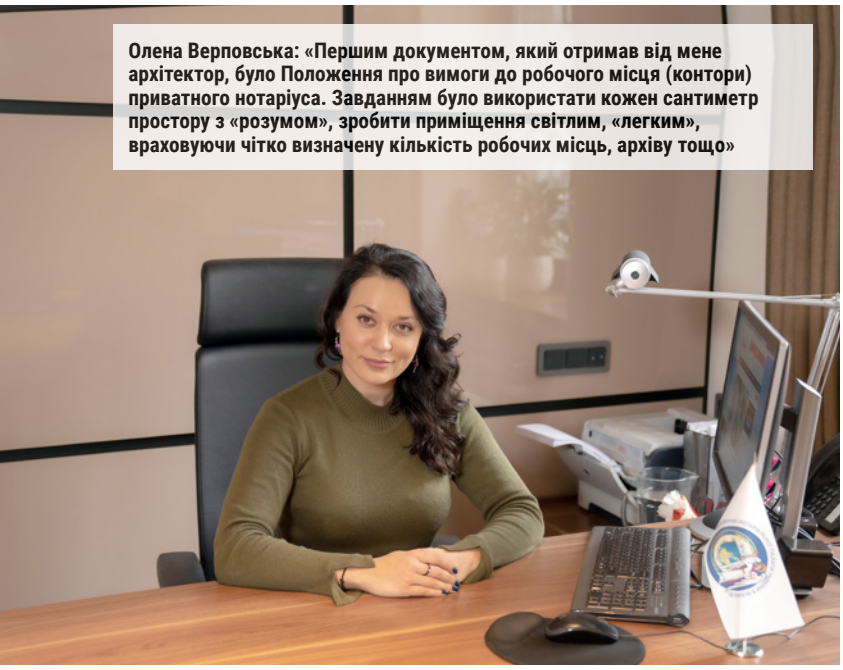

Олена Верповська: «Першим документом, який отримав від мене архітектор, було Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса. Завданням було використати кожен сантиметр простору з «розумом», зробити приміщення світлим, «легким», враховуючи чітко визначену кількість робочих місць, архіву тощо»

Свої двері нотаріальна контора відкриває о 8 ранку. Робочий процес вдало організований, тож зазвичай до 18 години вирішують всі поточні справи

Просторі переговорні кімнати, велика кількість диванчиків та стільців допомагає клієнтам комфортно почуватися у нотаріальній конторі

Наталя Коба розпочала роботу в цій нотаріальній конторі у січні 2018 року

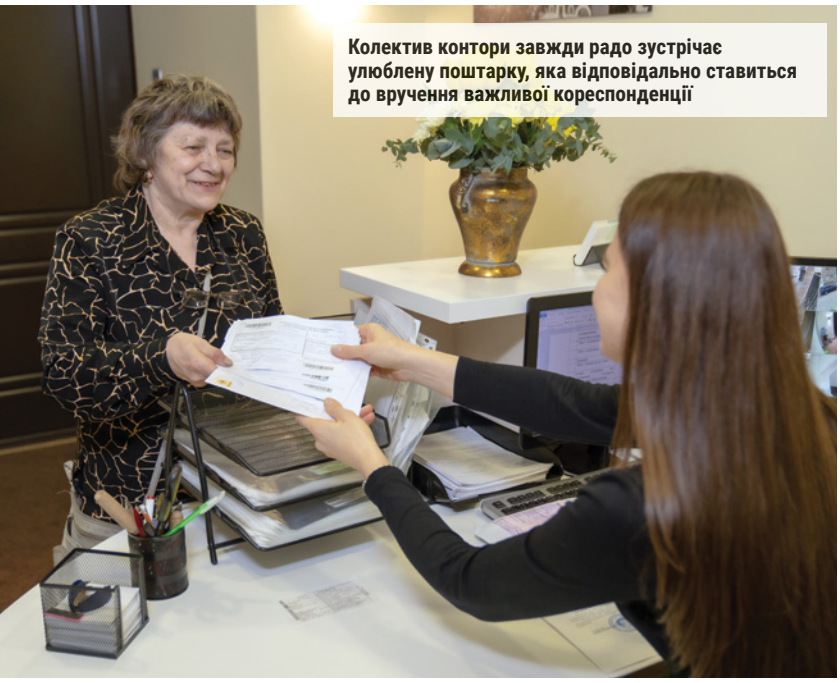

Колектив контори завжди радо зустрічає улюблену поштарку, яка відповідально ставиться до вручення важливої кореспонденції

Шафи для архівних документів — в приємному оточенні рослин

Наталя Коба: «Бувають дні, коли ми затримуємося в офісі, іноді працюємо у вихідні, але завжди робимо це із задоволенням»

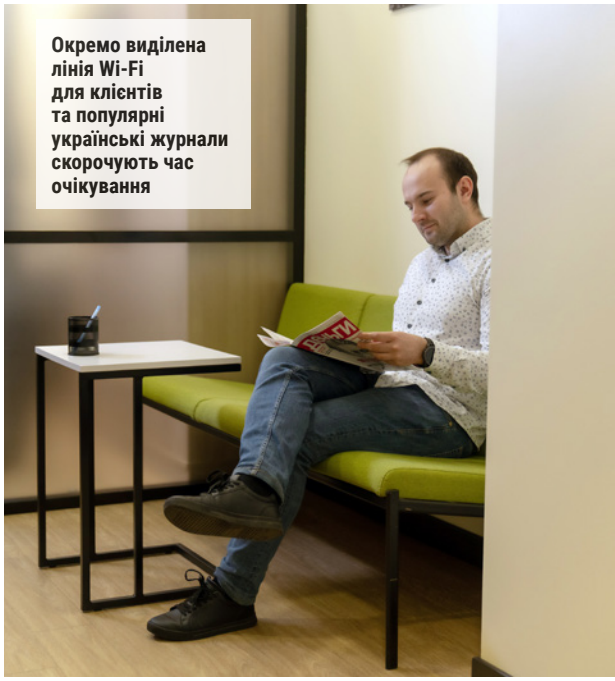

Окремо виділена лінія Wi-Fi для клієнтів та популярні українські журнали скорочують час очікування

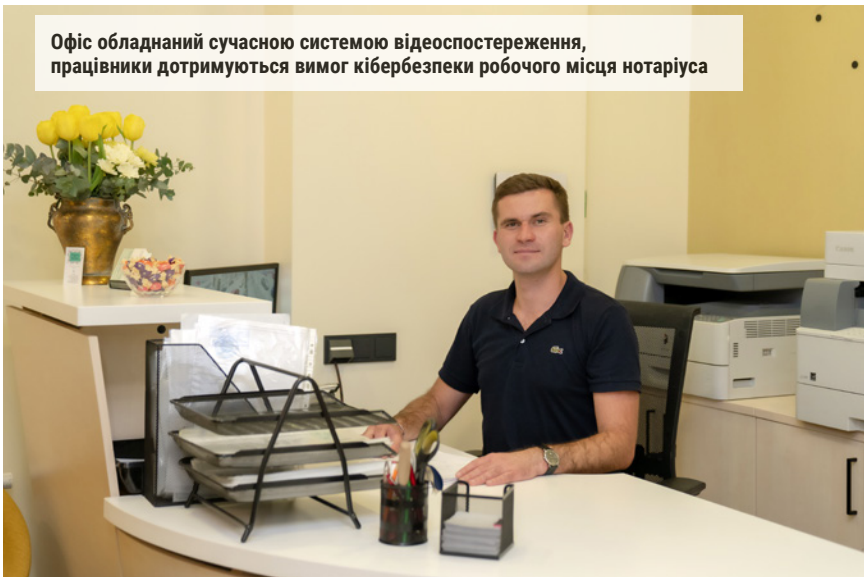

Офіс обладнаний сучасною системою відеоспостереження, працівники дотримуються вимог кібербезпеки робочого місця нотаріуса

Працівники нотаріальної контори відзначають максимально зручні умови для роботи. А за філіжанкою смачної кави часто згадуються приємні моменти спільних свят

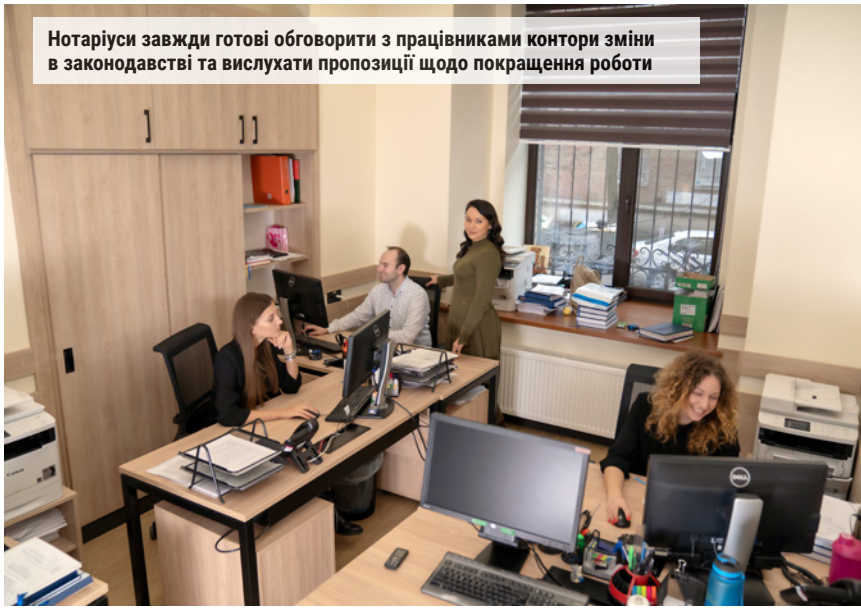

Нотаріуси завжди готові обговорити з працівниками контори зміни в законодавстві та вислухати пропозиції щодо покращення роботи

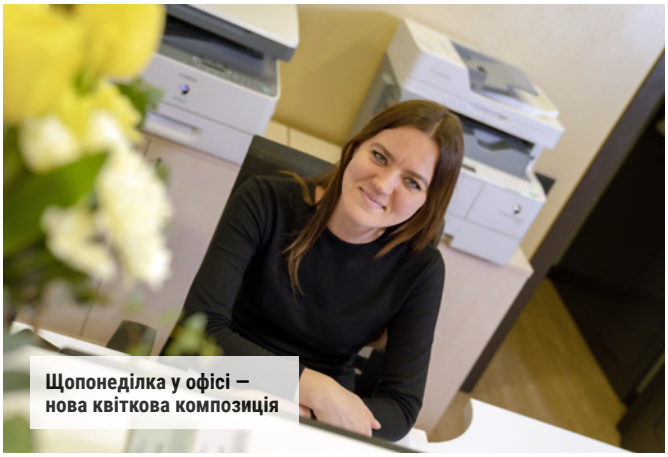

Щопонеділка у офісі — нова квіткова композиція

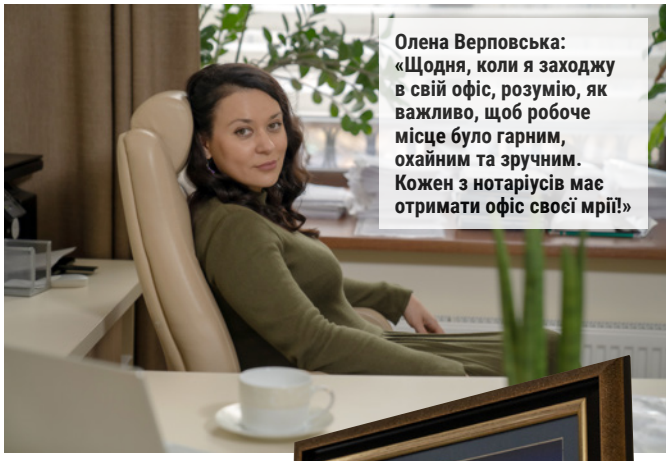

Олена Верповська: «Щодня, коли я заходжу в свій офіс, розумію, як важливо, щоб робоче місце було гарним, охайним та зручним. Кожен з нотаріусів має отримати офіс своєї мрії!»

Нотаріальна контора відкрила свої двері 4 вересня 2017 року. Відтоді з'явилася традиція святкувати цей день разом із Днем нотаріату України

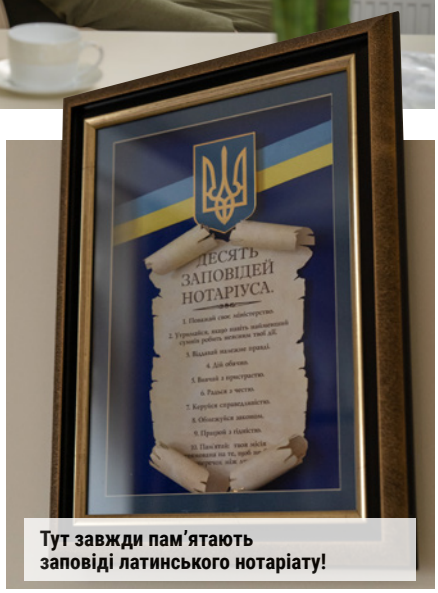

Тут завжди пам'ятають заповіді латинського нотаріату!

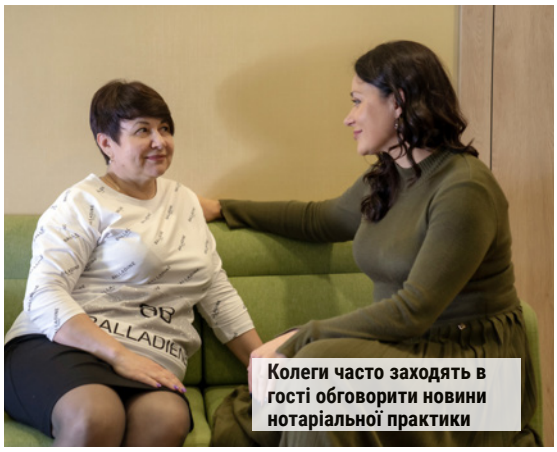

Колеги часто заходять в гості обговорити новини нотаріальної практики

У кабінеті Олени Верповської, яка активно бере участь у спортивному русі нотаріусів, на почесному місці знаходяться її кубки та медалі. Спортивні нагороди мотивують працювати на результат

Любов сина — безцінна! Антона добре знають у нотаріальній спільноті, адже він часто супроводжує Олену під час спортивних змагань, допомагає в роботі

Для дітей клієнтів відведено окрему кімнатку з іграшками та акваріумом. Також біля офісу є місце для паркування, що дуже важливо в умовах Києва

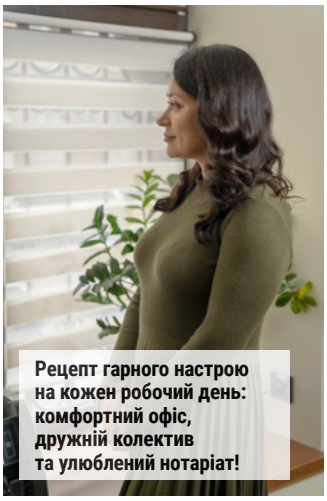

Рецепт гарного настрою на кожен робочий день: комфортний офіс, дружній колектив та улюблений нотаріат!

Єдина нотаріальна практика: співпраця на результат

Міністерство юстиції України запровадило новий підхід до аналітично-методичної роботи у сфері нотаріату — цей напрямок роботи буде забезпечуватися Мін'юстом через профільний Департамент нотаріату та державної реєстрації у співпраці з Нотаріальною палатою України. Таким чином, припиняється практика діяльності консультативно-методичних рад при головних територіальних управліннях юстиції.

Пропозиції щодо підготовки методичних рекомендацій та роз'яснень законодавств повинні подаватися до міжрегіональних управлінь Мін'юсту та до відділень НПУ для їх аналізу, після чого матеріали передаватимуться до Мін'юсту та НПУ — для висловлення єдиної позиції. Такий підхід дозволить запровадити єдину практику у сфері вчинення нотаріальних дій, забезпечить ефективне надання методичної допомоги нотаріусам, зменшить корупційні ризики в частині застосування різних підходів під час перевірок.

НПУ просить Мін'юст врегулювати проблемні питання нотаріальної діяльності

Нотаріальна палата України звернулася до Міністерства юстиції України із проханням посприяти нормативному врегулюванню низки проблемних питань нотаріальної діяльності, спричинених, зокрема, колізіями законодавства.

Врегулювання потребує питання обліку та витрачання спеціальних бланків нотаріальних документів. На думку НПУ, варто застосовувати індивідуальний підхід до з'ясування причин несвоєчасного внесення бланків до реєстру — через пояснення нотаріуса, складений нотаріусом акт, фіксацію певної події.

Зважаючи на безліч колізій у законодавстві, НПУ просить Мін'юст спільно напрацювати правові позиції щодо однакових підходів при застосуванні законодавства у нотаріальній практиці; не застосовувати принцип «авторитарності думки» комісії перевіряючих, адже подібні проблемні питання стосуються правозастосування та не можуть бути віднесені до порушень законодавства.

НПУ клопоче щодо визначення розумного строку попередження нотаріуса про конкретну дату проведення перевірки, з метою дотримання нормального режиму роботи. Нотаріус, якого перевіряють, повинен мати право заявити відвід з обґрунтованих причин певному колезі-нотаріусу. Всі порушення, які членами комісії виявляються під час перевірки, мають бути озвучені нотаріусу, якого перевіряють, а пояснення та заперечення нотаріуса з цих питань мають бути взяті до уваги. НПУ наголошує: під час перевірки до повноважень комісії не відноситься «фактична повторна сертифікація» робочого місця нотаріуса. Під час перевірки до копіювання документів необхідно підходити виважено — робити це лише у випадку, якщо таке порушення носить грубий або зухвалий характер, адже є загроза порушення нотаріальної таємниці.

Комунікація нотаріусів та працівників територіальних органів юстиції, які задіяні у сфері контролю за організацією нотаріальної діяльності, має здійснюватися на високому рівні та ґрунтуватись на засадах співпраці, порозуміння, доброзичливості.

Ці та інші питання детально викладені в листі НПУ, направленому до Мін'юсту. НПУ сподівається на конструктивне та оперативне їх вирішення.

Законопроект про третейські суди: НПУ назвала небезпеки

НПУ провела правовий аналіз проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо вдосконалення порядку утворення та діяльності третейських судів з метою відновлення довіри до третейського розгляду)» (№ 3411 від 29.04.2020) — та зробила висновки, що надання третейським судам повноважень розгляду справ у спорах щодо нерухомого майна призведе до:

— порушення конституційних принципів, прав громадян та бізнесу, зниження довіри до судової системи;

— запровадження нових рейдерських схем заволодіння нерухомістю, зокрема землею;

— недоотримання надходжень до дефіцитного державного бюджету, додаткового навантаження на суди;

— правового нігілізму та руйнації правової системи України, нівелювання основних конституційних засад.

Нотаріальна палата України закликала усіх учасників законодавчого процесу зупинити надання третейським судам повноважень розгляду справ у спорах щодо нерухомого майна, включаючи земельні ділянки, оскільки це відкриває нові схеми для шахрайства та рейдерства.

НПУ висловила позицію щодо співвідношення нотаріальної діяльності та процедури публічних закупівель

У зв'язку з набранням чинності нової редакції Закону України «Про публічні закупівлі» державні органи та підприємства все частіше піднімають питання про так звану «публічну закупівлю нотаріальних послуг». Нотаріальною палатою України проведено правовий аналіз законодавства щодо публічних закупівель, співвідношення його з нотаріальною діяльністю та зроблено наступні висновки:

— нотаріус та вчинювані ним нотаріальні дії за суб'єктним та об'єктним складом не підпадають під дію Закону України «Про публічні закупівлі»;

— нотаріус не є суб'єктом процедури публічних закупівель;

— нотаріус не надає послуги у сфері права, які є предметом закупівель у відповідності до Закону України «Про публічні закупівлі»;

— Закон України «Про публічні закупівлі» не містить поняття «закупівлі нотаріальних дій» і не може їх містити, оскільки нотаріальні дії не є послугами;

— сплата фізичними та юридичними особами нотаріусу плати за вчинення нотаріальної дії здійснюється не на підставі Закону України «Про публічні закупівлі», а на підставі статті 31 Закону України «Про нотаріат».

Норми Закону № 361-IX щодо фінмоніторингу потребують вдосконалення

Нотаріальна палата України звернулася до голови Верховної Ради України Дмитра Разумкова (лист НПУ від 25.05.2020) у зв'язку із неможливістю повноцінного та правильного застосування нотаріусами на практиці Закону України № 361-IX «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», який набув чинності 28.04.2020.

Правовий аналіз Закону № 361-IX в частині застосування його нотаріусами свідчить про наявність низки юридичних і технічних помилок, суперечностей, а також норм, складних чи неможливих для застосування на практиці.

Крім того, норми Закону № 361-IX не враховують особливості українського нотаріату (в Україні нотаріус, на відміну від систем нотаріату багатьох європейських країн, не має відношення до процедур здійснення розрахунків між сторонами).

Зокрема, НПУ наполягає на неможливості проведення фінансового моніторингу нотаріусами на підставі інформації, отриманої з неофіційних джерел (інтернету, газет тощо).

Доцільним буде введення тимчасового мораторію на застосування штрафних санкцій щодо нотаріусів — до врегулювання наступних питань: проведення належної оцінки нерухомості; визначення конкретного переліку офіційних джерел отримання нотаріусами інформації; впровадження автоматизованого і взаємного обміну інформацією, яка міститься в Єдиних та Державних реєстрах, підключення нотаріусів до бази даних Єдиного державного демографічного реєстру; створення Державного реєстру публічних діячів, електронної бази (реєстру) осіб, пов'язаних із здійсненням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, або єдиного електронного реєстру в цілях фінансового моніторингу, зокрема з метою усунення «людського фактору» при пошуку інформації та фіксації результатів цього пошуку; приведення у відповідність та прийняття необхідних підзаконних актів.

НПУ закликала банки не надсилати нотаріусам незаконні пропозиції «акредитації»

Нотаріальна палата України звернулась до голови правління АТ «Укрексімбанк» (лист НПУ від 07.05.2020) з приводу надходження розсилки від даного банку щодо «акредитації» окремих нотаріусів Херсонської області та укладення з ними «договорів про співробітництво» при вчиненні нотаріальних дій.

Подібні пропозиції банківських установ щодо так званої «акредитації» нотаріусів для посвідчення договорів іпотеки або застави майна, укладення «договорів про співробітництво» або «договорів про надання послуг» мають системний характер.

Такі дії банків є грубим порушенням законодавчих та нормативних актів, які регулюють нотаріальну діяльність, та посяганням на основні ознаки нотаріальної діяльності — професійну незалежність та неупередженість (зокрема, про це йдеться у листі Міністерства юстиції України № 31-32/999 № 355/2 від 16.11.2007).

НПУ закликала правління «Укрексімбанку» та інших банківських установ припинити надсилати пропозиції щодо «акредитації» нотаріусів як такі, що суперечать чинному законодавству України.

При розробці антирейдерських змін необхідно врахувати всі ризики

19 червня представники Нотаріальної палати України взяли участь у виїзному засіданні Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з питань захисту прав інвесторів. До обговорення актуальних питань долучилися президент НПУ Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, члени Ради НПУ Інна Бернацька та Валентин Войтовський.

ТСК розглядала пакет антирейдерських законопроектів, що передбачають зміни до процесу роботи державних реєстраторів, правки до Кримінального кодексу щодо посилення покарання за рейдерські правопорушення.

Напередодні Нотаріальною палатою було подано чергові письмові пропозиції до даних законопроектів, певна частина з яких була врахована. Робота щодо вдосконалення законодавчих ініціатив триває у відповідності до напрацьованих нотаріальною спільнотою положень Стратегічного плану НПУ щодо подолання рейдерства.

Представники НПУ, зокрема, зазначили, що необхідно визначитись: зміни до законодавства вносяться задля захисту справжніх інвесторів чи для лжеінвесторів-рейдерів з їх принциповими ознаками та відмінностями.

Джерело рейдерства знаходиться у законах та підзаконних НПА (нечітких процедурах, колізійних нормах, прогалинах та недостатності у регулюванні низки правовідносин). Такий шкідливий «законодавчий спам» потрібно зупинити. Також необхідно змінити підходи щодо запровадження у дію законів — надавати строки для внесення змін до підзаконних НПА та доопрацювання програм електронних реєстрів 3-6 місяців.

Також представники НПУ звернули увагу парламентарів та інших учасників засідання на низку ризиків: небезпечна тенденція підміни договорів документами неналежного правового статусу та сили; недосконалість процедур продажу земель с/г призначення; з метою рейдерства (зокрема, аграрного) може використовуватися інститут довірчої власності; небезпека передачі третейським судам повноважень з розгляду справ щодо нерухомості; зростання кількості дефектів та підробок довіреностей, заповітів, документів, на яких засвідчується справжність підписів у сільських радах.

НПУ продовжує співпрацювати з розробниками антирейдерських законопроектів задля вдосконалення процедури державної реєстрації, захисту прав та законних інтересів громадян і бізнесу.

НПУ підтримує запровадження процедури медіації із залученням нотаріату

На розгляді Комітету ВР з питань правової політики наразі знаходяться два альтернативних проекти законів «Про медіацію» — № 3504 та № 3504-1, які визначають правові засади та порядок проведення медіації в Україні, але обидва законопроекти потребують подальшого доопрацювання.

Нотаріальна палата України підтримує запровадження процедури медіації. На думку НПУ, варто взяти за основу (з урахуванням необхідності доопрацювання) законопроект № 3504, який є більш демократичним та передбачає відкритий доступ до процедури медіації без будь-яких корупційних надбудов.

Функції медіатора як незалежного посередника у вирішенні конфліктів відповідають духу та принципам роботи нотаріуса вже сьогодні. Практика здійснення медіації нотаріусами є поширеною в країнах Європейського Союзу, зокрема Швейцарії, Німеччині, Франції.

19 червня в офісі НПУ відбулася робоча зустріч з метою обговорення перспектив запровадження медіації в Україні. В зустрічі взяли участь президент НПУ Володимир Марченко, адвокат, медіатор, заступник директора Центру медіації при Асоціації випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, національний правовий експерт Проекту ЄС «ПРАВО-Justice» Аліна Сергєєва, а також приватні нотаріуси Київського міського округу, сертифіковані медіатори Ірина Петрова, Олена Косенко, Неля Остапчук.

Учасники обговорення зійшлися на думці, що одним з головних завдань процедури медіації є розвантаження судової системи. Медіатори готові до співпраці з нотаріальною спільнотою задля якісного та суспільно-корисного впровадження процедури медіації в Україні.

Зауваження нотаріусів враховуються при оновленні програмного забезпечення ДРРП

ДП «Національні інформаційні системи» 17 квітня було реалізовано оновлення програмного забезпечення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП):

— надана можливість за заявою типу «про державну реєстрацію обтяження», обравши вид обтяження «іпотека», проводити державну реєстрацію іпотеки в розділі на об'єкт нерухомого майна та спеціальному розділі;

— за заявами типу «про державну реєстрацію обтяження», які були прийняті до оновлення програмного забезпечення із зазначенням виду обтяження відмінний від «іпотека», можна провести реєстрацію іпотеки виключно здійснивши редагування заяви та обравши відповідний тип обтяження — «іпотека»;

— надано можливість проводити державну реєстрацію іпотеки незалежно від місцезнаходження нерухомого майна;

— надана можливість перевіряти дійсність довіреності, нотаріально посвідченої відповідно до законодавства України, за допомогою Єдиного реєстру довіреностей під час формування заяв у сфері державної реєстрації прав, із зазначенням інформації про уповноважену особу;

— спрощено технічну процедуру роботи в ДРРП шляхом скасування виведення повідомлення про перехід про задоволення заяви після завершення виконання реєстраційних дій тощо.

Низку зауважень нотаріусів до роботи ДРРП враховано, робота над іншими зауваженнями триває.

Задля забезпечення коректної роботи після встановлення будь-яких оновлень системи, перед початком роботи з ДРРП необхідно обов'язково здійснити очищення локального сховища та сховища форм (в реєстрі), а також історії пошуків браузера (кеш).

Нотаріальна палата пропонує шляхи вирішення проблемних питань в сфері державної реєстрації

Нотаріальна палата України звернулася до Міністра юстиції України Дениса Малюськи із пропозиціями щодо формування єдиної нотаріальної практики та вирішення проблемних питань в сфері державної реєстрації (лист НПУ від 13.05.2020).

Зважаючи на необхідність однакового застосування в нотаріальній практиці деяких положень законодавства, НПУ звернула увагу Міністерства на наступні питання, які потребують негайного врегулювання: застосування у нотаріальній практиці положень статті 377 Цивільного кодексу та статті 120 Земельного кодексу; держреєстрація змін у разі визначення часток у праві спільної власності чи їх зміни на об'єкт нерухомого майна; налагодження інформаційної взаємодії Єдиного реєстру дозвільних документів з ДРРП; закриття «задвоєних» розділів у ДРРП; примушення нотаріусів до неправомірного втручання у записи про похідні права у ДРРП; проблемні питання іпотеки, заборони вчинення реєстраційних дій тощо.

НПУ пропонує шляхи вирішення та врегулювання кожної із вказаних проблем та сподівається на конструктивну співпрацю з Мін'юстом.

На вивісці нотаріуса не потрібно вказувати назву територіального управління юстиції

Наказом Міністерства юстиції України від 27.02.2020 № 700/5 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України», який набув чинності 14.03.2020, скасовано застарілу вимогу до вивісок нотаріусів.

Відтепер назва територіального управління юстиції не є обов'язковим елементом вивіски нотаріуса.

Як відомо, протягом останніх десятиріч територіальні управління юстиції кілька разів змінювали свої назви, відповідно, нотаріуси були змушені постійно змінювати свої вивіски, а за невчасну актуалізацію інформації на вивісках навіть існувала відповідальність.

НПУ закликала Президента України впорядкувати санкційні списки

Нотаріальна палата України звернулася до Президента Володимира Зеленського з листом щодо необхідності вирішення проблемних питань, які виникають у нотаріусів при перевірці списків санкцій, запроваджуваних Радою національної безпеки і оборони.

Рішенням РНБО від 14 травня 2020 року (введене в дію Указом Президента України № 184/2020) було запроваджено нові санкції, а також внесено точкові зміни у попередні рішення 2017, 2018, 2019 років. Із 2015 по 2016 роки перелік осіб, що перебувають під санкціями, щорічно оновлювався.

Наразі перед вчиненням нотаріальних дій нотаріус має здійснити пошук та співставити тексти рішень за чотири роки — це ускладнює процес перевірки та спричинює ризики пропустити прізвище особи, до якої застосовані санкції, або ж відмовити у вчиненні нотаріальної дії особі, щодо якої санкції вже знято.

НПУ підтримує ініціативу РНБО щодо запровадження Єдиного державного реєстру спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).

Водночас, НПУ наголошує на необхідності перед впровадженням такого реєстру оновити існуючий перелік осіб, до яких застосовані санкції, та викласти його окремим переліком на сайті РНБО або затвердити нову редакцію переліку окремим рішенням.

Державна реєстрація ТОВ, ТДВ, ФОП: методичний посібник для нотаріусів

Нотаріальною палатою України підготовлено для нотаріусів Методичний посібник «Державна реєстрація товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю, фізичних осіб — підприємців. Алгоритми дій нотаріуса як державного реєстратора. Зразки документів».

Посібник розміщено на «Нотаріальній платформі» в розділі «Єдина нотаріальна практика» — «Методичні посібники».

Методичний посібник підготовлено Комісією НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, Комісією НПУ з питань співробітництва з органами державної влади. Особливо вагому участь взяли приватні нотаріуси Юлія Петутіна (м. Київ), Катерина Бєлінська (м. Харків), Марина Зєннікова (м. Дніпро), Інна Бернацька (м.Острог Рівненської обл), Анна Котляр (м. Запоріжжя), Олена Павловська (м. Київ), Вікторія Морозова (м. Запоріжжя), Тетяна Кучеренко (м. Борислав Львівської обл).

Просимо взяти до уваги, що такий масштабний матеріал підготовлено в стислі строки та невеликою командою. У разі знаходження неузгодженостей, для врахування у наступних редакціях посібника надсилайте свої зауваження на адресу julia@petutin.com.

НПУ – проти запровадження експериментів всупереч закону

Нотаріальна палата України не підтримує запланований урядом експеримент щодо запровадження державного нагляду стосовно суб'єктів, які здійснюють незалежну професійну діяльність, зокрема нотаріусів.

Відповідна ініціатива міститься в проекті постанови Кабміну «Про реалізацію експериментального проекту щодо використання Інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю) для оприлюднення відомостей про здійснення заходів державного контролю Міністерством юстиції стосовно суб'єктів, що здійснюють незалежну професійну діяльність (нотаріусів, приватних виконавців, арбітражних керуючих, атестованих судових експертів, що не працюють у державних спеціалізованих експертних установах)».

НПУ опрацювала даний проект та дійшла висновку, що документ підготовлений всупереч нормам діючого законодавства, нівелює засади незалежної професійної діяльності, суперечить міжнародному досвіду та створює умови для корупційних ризиків.

Питання розміру адмінзбору за використання нотаріусами відомостей з ДРРП потребує врегулювання

Нотаріальна палата України звернулась до Міністерства юстиції України (лист НПУ від 01.06.2020) з клопотанням надання роз'яснення окремих питань справляння адміністративного збору за використання нотаріусами відомостей з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (ДРРП) під час вчинення нотаріальних дій.

З проведеного НПУ правового аналізу законодавства вбачається, що встановлений Порядком доступу до ДРРП розмір адміністративного збору за одну послугу (кратний кожним 25 сторінкам) прямо супер-

ечить Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (частині 6 статті 34, частині 7 статті 34).

При цьому не враховано, що при вчиненні нотаріальних дій нотаріус не надає інформацію заявнику або іншій особі, а особисто використовує відповідні відомості у обов'язковому порядку для вчинення нотаріальних дій з метою забезпечення безспірності вчинення нотаріальних дій.

Таким чином, наявна суперечність норм права, що призводить до неоднакового тлумачення положень законодавства з цього питання як регулятором, так і нотаріусами. Відповідно, безпідставно суттєво збільшується розмір оплати громадянами адмінзбору при вчиненні нотаріусами нотаріальних дій, особливо коли однією зі сторін правочину є органи державної влади, місцевого самоврядування, фінансові установи. В свою чергу, це стає предметом численних скарг заявників, знижує ділову репутацію та авторитет органів влади.

Вартість однієї інформаційної довідки з ДРРП у порядку пошуку нотаріусами речових прав та обтяжень за суб'єктом (наприклад, банком, місцевій раді тощо) може сягати кількох тисяч гривень, що викликає гостре невдоволення громадян. Звуження нотаріусами параметрів пошуку інформації задля економії коштів громадян призводитиме до неякісного результату виконання нотаріусами своїх обов'язків щодо повноцінної перевірки за реєстром, результатом чого можуть стати невиявлені обтяження або речові права та незаконні нотаріальні дії.

Нотаріальна палата України запропонувала виключити абзац 2 пункту 9 Порядку доступу до ДРРП — як такий, що суперечить частині 6 статті 34 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень».

НПУ пропонує ФДМУ спільно вдосконалити роботу Єдиної бази даних звітів про оцінку

Під час круглого столу, організованого Фондом державного майна України 18 лютого в м. Київ, обговорювалася проблематика оцінки нерухомого майна. На запрошення ФДМУ в заході взяли участь представники Нотаріальної палати України — президент НПУ Володимир Марченко, голова відділення НПУ в м. Київ, член Ради НПУ Наталія Козаєва, член Ради НПУ Юрій Бадахов, член правління Відділення НПУ в м. Київ Марія Голяченко.

Обговорення відбувалося в експертному колі із провідними фахівцями Міністерства юстиції, ФДМУ, Нацбанку, МВС, Держгеокадастру, науковцями та представниками професійних організацій оцінювачів та фахівців з нерухомості.

Під час заходу Нотаріальна палата України звернулась до Фонду державного майна із пропозиціями щодо вдосконалення роботи Єдиної бази даних звітів про оцінку, яка працює некоректно.

Нотаріуси взяли участь у конференції Мін'юсту

Міністерство юстиції України спільно із Проектом ЄС «Право-Justice» 19 лютого організувало конференцію на тему «Законодавчі новели та перспективи у сферах нотаріату та державної реєстрації. Здійснення контролю у зазначених сферах», яку відвідала велика кількість нотаріусів та, зокрема, президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, члени Ради НПУ, голови відділень НПУ та делегації нотаріусів із Києва та областей України.

Нотаріуси мали змогу безпосередньо поспілкуватися із представниками Мін'юсту, поставити актуальні питання та отримати відповіді.

Заступник Міністра юстиції України з питань державної реєстрації Ольга Оніщук представила нову команду Департаменту Департаменту нотаріату та державної реєстрації та зазначила, що Міністерство юстиції готове відверто та відкрито спілкуватися із нотаріусами та державними реєстраторами, брати до уваги, опрацьовувати та вирішувати наявні проблеми.

Підвищення професійного рівня: НПУ організувала масштабний захід у Києві

11 лютого в м. Київ відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів, організований Нотаріальною палатою України, відділеннями НПУ в м. Києві та Київській області, за підтримки Міністерства юстиції України.

Нотаріуси з усієї України мали змогу безкоштовно підвищити професійний рівень на тему «Законодавчі новації у сфері державної реєстрації бізнесу».

Захід відвідало понад 500 нотаріусів із Києва, Київщини та інших областей України.

Із вітальними словами до колег звернулися президент НПУ Володимир Марченко, голова відділення НПУ в м. Києві Наталія Козаєва, директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України Дмитро Кирилюк.

Доповідачем виступив Віталій Желінський, заступник начальника управління — начальник відділу розгляду звернень у сфері державної реєстрації бізнесу Управління розгляду звернень та скарг у сфері державної реєстрації Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України.

Інна Бернацька розповіла про особливості виникнення та фіксації прав за землю

28 лютого у Києві відбувся форум правників Ukrainian Legal Land Forum, участь у якому взяли і представники нотаріальної спільноти — член Ради НПУ, голова відділення НПУ в Рівненській області Інна Бернацька, та член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, член правління відділення НПУ в Львівській області Тетяна Кучеренко.

Інна Бернацька виступила з доповіддю про особливості виникнення та фіксації прав за землю, приховані небезпеки для землевласника та землекористувача у паперових документах та електронних реєстрах, про необхідність підготовки усіх учасників до відкриття ринку землі, а також застерегла від ризиків, які містять довіреності, попередні, інші договори, укладені під час дії мораторію.

Наталія Козаєва виступила спікером круглого столу на тему протидії аграрному рейдерству

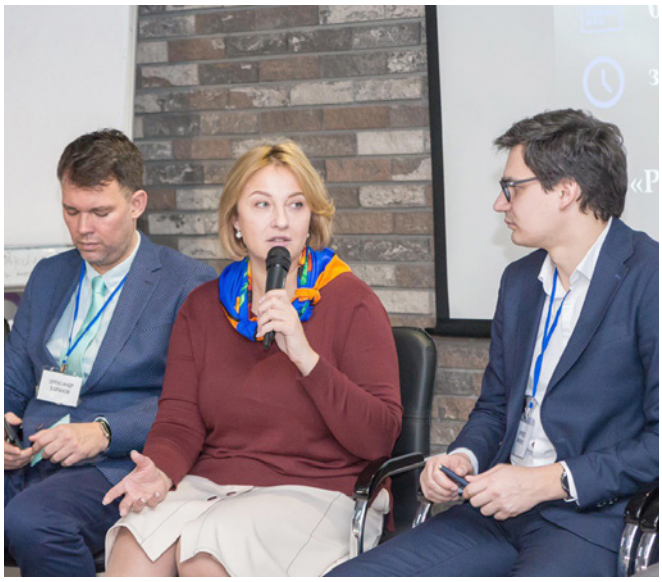

Голова відділення НПУ в місті Києві Наталія Козаєва 5 березня виступила спікером круглого столу «Аграрне рейдерство: виклики та протидія».

Під час заходу обговорювалися антирейдерські ініціативи Міністерства юстиції України та представлені спільні пропозиції урядовців, представників юридичної та наукової спільноти для координації діяльності Антирейдерського штабу.

Наталія Козаєва розповіла про особливості аграрних розписок, нотаріального посвідчення договорів оренди землі тощо.

Окрім того, виступали директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції Дмитро Кирилюк, начальник Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції Кирило Міненко та інші експерти.

Оформлення прав на нерухомість та бізнес: стаття Інни Бернацької в «Юридичній газеті»

У № 2 (708) «Юридичної газети» опубліковано статтю Інни Бернацької, члена Ради Нотаріальної палати України, голови відділення НПУ в Рівненській області, голови Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, приватного нотаріуса Острозького районного нотаріального округу.

У статті «Оформлення прав на нерухомість та бізнес: пріоритет безпеки над дерегуляцією» Інна Бернацька розповідає, що незбалансована дерегуляція у правовідносинах з корпоративними правами та юридичними особами призвела до стрімкого зростання рейдерства та інших проблем.

Ірина Петрова розповіла адвокатам про особливості шлюбного та аліментного договорів

Приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу Ірина Петрова виступила лектором на заходах з підвищення кваліфікації адвокатів у рамках серії семінарів «Нотаріальна та адвокатська практика у сфері укладання сімейних та цивільно-правових договорів подружжя», організованих Вищою школою адвокатури НААУ спільно з Нотаріальною палатою України в рамках Меморандуму про співробітництво.

19 лютого Ірина Петрова та адвокат Олег Простибоженко провели семінар «Аліментний договір». 20 лютого відбувся семінар «Шлюбний договір», на якому доповідачами були Ірина Петрова та адвокат Ганна Гаро.

Валентин Войтовський обраний членом Ради НПУ

28 лютого було підведено підсумки дистанційного електронного голосування нотаріусів міста Києва щодо питань порядку денного загальних зборів.

У результаті членом Ради Нотаріальної палати України від міста Києва обрано Валентина Войтовського, приватного нотаріуса Київського міського нотаріального округу.

Також прийнято рішення про участь Відділення НПУ в м. Києві у цільовій програмі по придбанню приміщення для розміщення НПУ, затверджено Звіт правління Відділення за 2019 рік, обрано делегатів на черговий З'їзд нотаріусів України.

Триває співпраця нотаріатів України та Німеччини

26 травня відбулася онлайн-зустріч представників Нотаріальної палати України, Міністерства юстиції України, Німецького Фонду міжнародної правової співпраці та Федеральної нотаріальної палати Німеччини.

В зустрічі взяли участь президент НПУ Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, члени Ради НПУ, голова Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності Інна Бернацька та голова Комісії НПУ з питань запобігання та протидії кіберзлочинності Наталія Козаєва, голова Комісії НПУ з питань професійної етики нотаріусів Андрій Спірідович, директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Мін'юсту Дмитро Кирилюк, старший менеджер проектів Німецького Фонду міжнародної правової співпраці Вольфрам Гертіг, Генеральний уповноважений з міжнародних справ Федеральної нотаріальної палати Німеччини, голова Комісії з міжнародного нотаріального співробітництва МСЛН Ріхард Бок, юридичний радник Німецького Фонду міжнародного правового співробітництва Геннадій Рижков.

Під час заходу обговорювалися питання ефективності професійного саморегулювання, підвищення професійного рівня нотаріусів, виконання Кодексу професійної етики, зокрема досвід Німеччини щодо дисциплінарного нагляду, питання впровадження Е-нотаріату та Е-архіву, особливості реалізації нотаріусами процедури медіації, посвідчення шлюбних договорів тощо.

Окремо учасники зустрічі зупинилися на проблематиці та практиці здійснення нотаріусами фінансового моніторингу (досвід Німеччини та реалії України), обговорили застереження щодо реформування третейських судів, які в жодному разі не повинні замінити нотаріат.

Сторони обмінялися досвідом роботи нотаріату в умовах карантину, обговорили перспективи подальшої співпраці. Зокрема, планується провести спільні вебінари для нотаріусів на тему особливостей здійснення нотаріусами України та Німеччини фінансового моніторингу і медіації.

Як отримати індивідуальне членство в МСЛН?

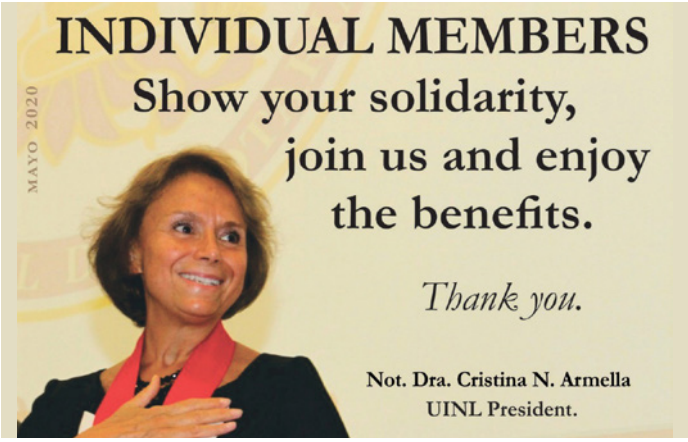

Президент Міжнародного союзу нотаріату Крістіна Армелья звернулася до Нотаріальної палати України із запрошенням для українських нотаріусів отримати індивідуальне членство в МСЛН.

Індивідуальне членство відкрите для всіх нотаріусів, що належать до одного із 89 нотаріатів-членів МСЛН. Індивідуальними членами можуть стати діючі нотаріуси, нотаріуси на пенсії, а також кандидати в нотаріуси.

Кожен нотаріус, що індивідуально приєднався до МСЛН, матиме преференційні зв'язки із Союзом та наступні можливості:

— отримання електронною поштою новин та іншої довідкової інформації, зокрема цифровий міжнародний огляд нотаріусів (RIN);

— можливість перегляду та завантаження всіх досліджень, робіт та публікацій з віртуальної бібліотеки МСЛН;

— можливість участі у міжнародних конгресах нотаріусів, семінарах та конференціях, організованих Союзом або за його участі, зі знижкою на реєстраційні внески;

— пільговий доступ до віртуальної освітньої платформи, яка наразі створюється в рамках МСЛН;

— доступ до переліку всіх нотаріусів, зареєстрованих в якості індивідуальних членів тощо.

«Індивідуальне членство означає встановлення та поглиблення особистих стосунків між кожним нотаріусом та МСЛН, надання нотаріусам прямої інформації про розвиток нотаріальної професії на міжнародному рівні та роботу Союзу, тим самим розвиваючи у нотаріусів почуття належності до міжнародної спільноти», — зазначає Крістіна Армелья.

Індивідуальне членство в МСЛН буде підтверджено після надсилання реєстраційної форми та сплати нотаріусом щорічного внеску в розмірі 80 євро або 100 доларів США. Членство поновлюється виплатою щорічного внеску на початку року.

Щоб отримати реєстраційну форму для набуття індивідуального членства в МСЛН, надішліть свої дані до міжнародного відділу НПУ interdep.npu@gmail.com. Довідки за тел. (044) 230 72 80, провідний експерт з питань міжнародного співробітництва Коняєва Валентина Дмитрівна.

НОВИНИ ВІДДІЛЕНЬ

Нотаріуси відділень НПУ долучаються до роботи регіональних рад з питань реформи правосуддя

Одним із напрямків діяльності Проекту ЄС «Право-Justice» є робота в регіонах задля підтримки реалізації реформ у сфері правосуддя. Для цього створені регіональні ради, у роботі яких бере активну участь і нотаріальна спільнота.

10 січня засідання Регіональної ради з питань реформи правосуддя відбулося у Харкові, захід відвідали нотаріуси відділення НПУ в Харківській області, а також президент НПУ, віце-президент НПУ, члени Ради НПУ. 24 січня засідання відповідної Регіональної ради відбулося у Львові, а 27 січня в Івано-Франківську, до засідань долучилися представники відділень НПУ в Львівській області та в Івано-Франківській області.

Під час засідань, зокрема, йшлося про стан та роботу державних та єдиних реєстрів, судову практику у сфері державної реєстрації, механізми подолання рейдерства, перспективи законопроекту про публічні електронні реєстри.

На Львівщині нотаріуси вивчали зміни у сфері держреєстрації нерухомості

Відділення НПУ в Львівській області організувало семінар для нотаріусів Яворівського району, захід відбувся 25 лютого у м. Новояворівськ. Голова відділення НПУ Юрій Пилипенко ознайомив нотаріусів зі змінами, які передбачені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії рейдерству» в частині реєстрації нерухомості, користування відомостями Державного земельного кадастру.

Юрій Пилипенко взяв участь в обговоренні новел антирейдерського законодавства та реєстраційних аспектів іпотечних правовідносин

Голова відділення НПУ в Львівській області Юрій Пилипенко 3 лютого взяв участь в засіданні круглого столу на тему «Антирейдерське законодавство. Захист прав у сфері земельних правовідносин», організованому у м. Львів Західним міжрегіональним управлінням Міністерства юстиції України. Тема виступу стосувалася новел законодавства у сфері державної реєстрації.

5 березня Юрій Пилипенко виступив з доповіддю під час круглого столу на тему «Реєстраційні аспекти іпотечних правовідносин» – щодо особливостей державної реєстрації права власності на нерухоме майно іпотекодержателем. Обговорювалися актуальні аспекти іпотечних правовідносин, висвітлено позиції з боку різних правових професій.

Відділення НПУ в Запорізькій області організувало обговорення новацій державної реєстрації

24 січня у Бердянську відбувся круглий стіл на тему «Законодавчі новації 2020. Практичне застосування», організований відділенням НПУ в Запорізькій області. У заході взяли участь голова відділення Людмила Масловець, члени Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності Вікторія Морозова та Анна Котляр, нотаріуси Бердянського та Приморського районів Запорізької області. Під час круглого столу обговорювалися повноваження нотаріуса як державного реєстратора бізнесу, прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

4 лютого аналогічний круглий стіл відбувся у Мелітополі – для нотаріусів Мелітопольського, Якимівського, Приазовського, Василівського, Михайлівського районів.

10 лютого новації законодавства обговорювали у Запоріжжі. Під час заходу розглянули особливості порядку державної реєстрації прав власності та їх обтяжень, питання нотаріального посвідчення документів, необхідних для проведення державної реєстрації юридичних осіб у зв'язку з набранням чинності низки законодавчих змін.

Відбулася виставка картин запорізького нотаріуса Тамари Карташової

Навесні в Запоріжжі відбулася виставка картин Тамари Карташової, приватного нотаріуса Запорізького районного нотаріального округу, члена правління відділення НПУ в Запорізькій області. Виставка була присвячена Тарасу Шевченку, картини нотаріуса пронизані тонким відчуттям його творчості та життєвого шляху. А на пейзажах зображено мальовничі краєвиди нашої прекрасної Батьківщини.

Наталія Дмитрієва розповіла студентам-правникам про нотаріат

Член правління відділення НПУ в Запорізькій області Наталія Дмитрієва 2 березня зустрілася зі студентами та викладачами юридичного факультету Запорізького національного університету. Нотаріус

ознайомила студентів із нотаріатом в контексті засад цивільного права, організаційною системою нотаріату в Україні, розповіла про основоположні принципи латинського нотаріату та МСЛН.

Студенти з великим інтересом слухали розповідь Наталії Дмитрієвої, отримали відповіді на свої питання та відзначили надзвичайно відповідальний характер професії нотаріуса. Такі зустрічі допомагають майбутнім юристам переконуватись у правильному виборі життєвого шляху, викликають прагнення стати висококласним фахівцем.

У Харкові нотаріуси обговорили перспективи розвитку нотаріату

15 лютого в м. Харків відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів, на який були запрошені, зокрема, й нотаріуси Донецької та Луганської області.

З вітальним словом до колег звернувся президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, який наголосив на важливості єдності нотаріальної спільноти, розповів про перспективи розвитку професійного самоврядування та нотаріату, зокрема електронного.

Начальник Управління нотаріату Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м. Харків) Валерія Джафарова у своєму виступі визначила співпрацю між нотаріусами та управлінням.

На захід також завітав та поспілкувався з нотаріусами Володимир Кривобок, голова Ради Харківської обласної організації Союзу юристів України.

Заступник начальника управління розгляду звернень та скарг у сфері державної реєстрації – начальник відділу розгляду звернень у сфері державної реєстрації бізнесу Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України Віталій Желінський виступив із доповіддю на тему «Законодавчі зміни державної реєстрації юридичних осіб. Нотаріус як суб'єкт державної реєстрації». Нотаріуси отримали детальні відповіді на питання щодо нюансів здійснення державної реєстрації.

Голова Відділення НПУ в Харківській області Олена Самощенко висловила вдячність доповідачу від імені усіх учасників заходу – за якісне викладення матеріалу та готовність ділитися з нотаріусами знаннями й досвідом.

Нотаріуси Харківщини співпрацюють з НАІС задля вдосконалення роботи в ДРРП

Відділення НПУ в Харківській області організувало для нотаріусів черговий круглий стіл на тему проблематики внесення змін до розділу в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та реєстрації обтяжень.

Модераторами круглого столу, який відбувся 19 лютого в м. Харків, виступили Юлія Лучнікова, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу, та Юлія Міщенко, адміністратор відділу супроводження інформаційних систем Харківської регіональної філії державного підприємства «Національні інформаційні системи». Представник ДП «НАІС» і нотаріуси під час конструктивного діалогу обмінялися досвідом, обговорили особливості та суперечності роботи в ДРРП.

На Закарпатті нотаріуси підвищили професійний рівень

Відділення НПУ в Закарпатській області 31 січня – 1 лютого організувало для нотаріусів захід з підвищення професійного рівня на тему «Законодавчі зміни у процедурах вчинення нотаріальних дій, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та бізнесу: проблемні питання, шляхи вирішення та формування єдиної практики».

Доповідачами на заході виступили Інна Бернацька, голова Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, голова Відділення НПУ в Рівненській області, та Тетяна Кучеренко, член Комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, член правління Відділення НПУ в Львівській області.

«Працюючи в комісії НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності, важливо бачити результати нашої колективної роботи, чути про проблеми з перших уст. Ми мали гарну можливість поспілкуватися з колегами, яким, як і нам, дуже болить низька якість законодавства», – поділилася враженнями від спілкування з колегами Інна Бернацька.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Вінницька область

29 січня проведено загальні збори нотаріусів Вінниччини. Нотаріуси прийняли рішення про виділення коштів на придбання приміщення для Нотаріальної палати України. Також було затверджено Звіт правління відділення НПУ у Вінницькій області за 2019 рік.

Дніпропетровська область

Загальні збори нотаріусів Дніпропетровської області відбулися 27 січня. Під час зборів нотаріуси одноголосно підтримали рішення щодо придбання приміщення для Нотаріальної палати України. Також нотаріуси обговорили стан дотримання правил професійної етики та позитивно схвалили звіт відділення НПУ в Дніпропетровській області про роботу у 2019 році.

Після загальних зборів відбувся захід з підвищення професійного рівня, на якому розглядалися новели у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно.

Донецька область

Нотаріуси Донеччини 28 лютого провели загальні збори в м. Краматорськ. З вітальним словом виступила начальник Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Харків) Тетяна Філатова. Учасники зборів заслухали та затвердили Звіт відділення НПУ в Донецькій області про роботу за два роки. Під час зборів нотаріуси вирішили підтримати рішення Ради НПУ та перерахувати кошти на купівлю приміщення для НПУ. Також обрані делегати на черговий З'їзд нотаріусів.

Окрім того, відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів.

Про дотримання нотаріусами вимог ст. 8 Закону України «Про нотаріат», захист прав та законних інтересів громадян та юридичних осіб розповіла Олена Самощенко, член Ради НПУ, голова Відділення НПУ в Харківській області. Тему щодо особливостей поділу, виділу та об'єднання нерухомого майна висвітлила Наталія Саутенко, приватний нотаріус Харківського міського нотаріального округу, член ВККН.

Житомирська область

Загальні збори нотаріусів Житомирської області відбулися 30 січня. Нотаріуси одноголосно підтримали перерахування коштів для придбання приміщення НПУ в рамках реалізації цільової програми, також обговорили актуальні питання нотаріальної практики та новели у сфері державної реєстрації прав на нерухоме майно.

Обговорення законодавчих нововведень відбулося за участі представників Центрально-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Хмельницький), зокрема відділу з питань нотаріату у Житомирській області.

Запорізька область

20 лютого відбулися звітно-виборчі збори нотаріусів Запорізької області. Із вітальним словом до нотаріусів звернувся начальник відділу з питань нотаріату

по Запорізькій області Олексій Долгополов. Учасники зборів затвердили Звіт відділення НПУ в Запорізькій області про роботу за два роки. Одноголосно прийнято рішення про участь відділення у цільовій програмі придбання приміщення для НПУ.

Головою Відділення НПУ в Запорізькій області переобрано Людмилу Масловець, заступником голови – Наталію Нєлєпіну. Обрано правління відділення, делегатів на черговий З'їзд нотаріусів.

Івано-Франківська область

23 січня відбулися загальні збори нотаріусів Івано-Франківської області, на яких прийнято рішення затвердити Звіт про роботу відділення НПУ в Івано-Франківській області за 2019 рік та План роботи відділення на 2020 рік; спрямувати коштів на фінансування цільової програми придбання приміщення для Нотаріальної палати України.

Про досягнення і виклики у роботі нотаріальної спільноти Прикарпаття розповіла голова відділення НПУ в Івано-Франківській області Оксана Кіцула. На заході були присутні представники Південно-Західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Івано-Франківськ), з якими нотаріуси обговорили перспективи реформ та новації у законодавстві.

Кіровоградська область

Загальні збори нотаріусів Кіровоградської області відбулись 31 січня. Під час зборів нотаріуси одноголосно підтримали рішення щодо спрямування коштів на придбання приміщення під розміщення головного офісу НПУ», а також розглянули актуальні питання вчинення нотаріальних дій та зміни законодавства, які відбулись протягом січня 2020 року.

Окрім того, в заході взяв участь Андрій Грималюк, заступник начальника Південно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції у Кіровоградській області.

Київ

Загальні звітно-виборчі збори нотаріусів міста Києва відбулися 20 січня. Нотаріальна спільнота столиці підбила підсумки своєї роботи за минулий рік, обговорила нагальні питання професійного самоврядування.

З вітальними словами до учасників зборів звернулися президент Нотаріальної палати України Володимир Марченко, віце-президент НПУ Олена Кирилюк, керівник Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ) Кирило Міненко. Про проблемні аспекти та перспективи розвитку нотаріату розповів директор Департаменту нотаріату та державної реєстрації Міністерства юстиції України Дмитро Кирилюк.

Прийняття рішень з питань, винесених на збори, відбулося згодом, шляхом дистанційного електронного голосування. Нотаріуси затвердили Звіт відділення НПУ про роботу за 2019 рік, обрали члена Ради НПУ від міста Києва та делегатів на черговий З'їзд нотаріусів, погодили участь відділення в цільовій програмі щодо придбання приміщення НПУ.

Київська область

Загальні збори нотаріусів Київської області відбулися 30 січня. Головою відділення НПУ в Київській об-

ласті переобрано Каріну Дерун, обрано також правління відділення, делегатів від відділення на З'їзд нотаріусів. Погоджено участь відділення Київщини у цільовій програмі щодо придбання приміщення для НПУ.

Миколаївська область

19 лютого відбулися загальні збори нотаріусів Миколаївської області.

Перед зборами із нотаріусами спілкувалися представники Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України (м. Одеса) та відділу з питань нотаріату в Миколаївській області.

Зборами затверджений Звіт про роботу відділення у 2019 році, прийнято рішення про участь відділення у придбанні приміщення для Нотаріальної палати України. Обрано у новому складі правління відділення, делегатів на черговий З'їзд нотаріусів. Головою відділення НПУ в Миколаївській області переобрано Кирила Нехимчука.

Одеська область

28 лютого відбулися загальні звітно-виборчі збори нотаріусів відділення Нотаріальної палати України в Одеській області. Головою відділення переобрано Тетяну Левенець. Також обрано правління відділення, делегатів на черговий З'їзд нотаріусів України. Під час зборів нотаріуси відділення вирішили підтримати рішення Ради НПУ та профінансувати цільову програму щодо придбання приміщення НПУ.

Рівненська область

На Рівненщині проведено загальні збори нотаріусів області. Головою відділення Нотаріальної палати України в Рівненській області переобрано Інну Бернацьку. Обрано також правління відділення, визначено делегатів на З'їзд нотаріусів України та вирішено ряд інших робочих питань.

Крім того, відбувся захід з підвищення професійного рівня, під час якого нотаріуси відпрацювали значну кількість питань державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Доповідачем виступила Тетяна Кучеренко, член правління відділення НПУ в Львівській області.

Тернопільська область

1 лютого відбулись збори нотаріусів Тернопільської області, під час яких одноголосно прийнято рішення про виділення коштів на придбання приміщення для Нотаріальної палати України. Також затверджено Звіт про роботу правління відділення НПУ в Тернопільській області за 2019 рік.

В заході взяли участь представники територіальних органів юстиції. Окрім того, нотаріуси підвищили свій професійний рівень у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно – знаннями та досвідом поділився Анатолій Лещенко (Міністерство юстиції).

Херсонська область

Нотаріуси Херсонщини 11 лютого провели загальні збори. Під час зборів нотаріуси відділення НПУ в Херсонській області вирішили підтримати рішення Ради НПУ та перерахувати кошти на купівлю приміщення для Нотаріальної палати України.

Хмельницька область

29 лютого відбулися загальні збори нотаріусів Хмельницької області. Головою відділення НПУ у Хмельницькій області переобрано Аліну Оксанюк, обрано також правління відділення, делегатів на черговий З'їзд нотаріусів України. Нотаріуси відділення вирішили підтримати рішення Ради НПУ та профінансувати цільову програму щодо придбання приміщення для Нотаріальної палати України.

Черкаська область

30 січня відбулися загальні збори нотаріусів Черкаської області, результатом яких стало рішення перерахувати кошти на реалізацію цільової програми щодо придбання приміщення під розміщення головного офісу Нотаріальної палати України.

Підвищити професійний рівень нотаріуси мали змогу під час семінару на тему «Актуальні питання державної реєстрації речових прав на нерухоме майно, вчинення нотаріальних дій та фінансового моніторингу» за участю заступника начальника Центрального міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Київ) у Черкаській області Олександра Свіренюка, голови відділення НПУ Черкаській області Марини Терещенко та суб'єктів оціночної діяльності.

Чернівецька область

Загальні збори нотаріусів Чернівецької області проведено 30 січня. На зборах було прийняте рішення про виділення коштів відділення НПУ в Чернівецькій області на придбання приміщення у власність Нотаріальної палати України. Також нотаріусами затверджено Звіт про роботу відділення за 2019 рік.

Чернігівська область

30 січня нотаріуси Чернігівщини провели загальні збори, під час яких прийнято рішення щодо перерахування коштів відділення на реалізацію цільової програми придбання приміщення для НПУ, схвалено Звіт відділення про роботу в 2019 році.

На захід завітав президент НПУ Володимир Марченко, який відповів на питання нотаріусів, розповів про важливість участі кожного в розвитку професії. Також на заході були присутні представники Північно-Східного міжрегіонального управління Міністерства юстиції України, які взяли до уваги обговорені поточні проблеми державного нотаріату. Відбувся захід з підвищення професійного рівня нотаріусів, на якому розглядалися законодавчі новації в сфері державної реєстрації, особливості фінмоніторингу, узагальнення за підсумками перевірок та інші питання нотаріальної практики.

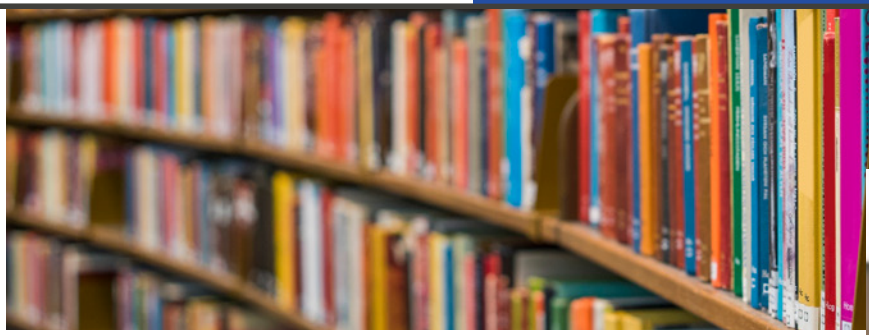

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ НОТАРІУСА

Читач: **Тетяна Кучеренко, член правління відділення НПУ в Львівській області, приватний нотаріус Бориславського міського нотаріального округу**

Книга: **Еріх Марія Ремарк, «Небеса не знають улюбленців»**

Один із моїх найулюбленіших письменників – Еріх Марія Ремарк. Точність образів, щирість почуттів. Вражаюче вміння однією фразою охопити та виразити все найважливіше, для чого деколи бракує тисячі слів, – у цьому унікальність Ремарка. Цитати з його творів можна колекціонувати.

• *«Про щастя можна говорити хвилин п'ять, не більше. Тут нічого не скажеш, крім того, що ти щасливий. А про нещастя люди можуть базікати хоч усю ніч»*

• *«Те, чого не можеш дістати, завжди здається кращим за те, що маєш. У цьому полягає романтика і ідіотизм людського життя»*

• *«У житті перемагає тільки дурень. А розумному скрізь ввижаються самі лише перешкоди, і, не встигнувши щось почати, він вже втратив упевненість в собі»*

Роман «Небеса не знають улюбленців» (альтернативні назви «Позичене життя» або «Життя у борг») вперше опублікований у 1959 році. Цей твір, як і кожен роман Ремарка, пронизаний нестримною жагою до життя, і водночас дуже особливий.

Книга, що захоплює від першої сторінки, розповідає про кохання автогонщика Клерфе і юної дівчини Ліліан, які випадково зустрічаються у післявоєнній Європі. Сідаючи за кермо, він щоразу кидає виклик смерті. А Ліліан важко хвора на туберкульоз, тому прагне отримати від життя якнайбільше, не будуючи жодних планів.

• *«Розум даний людині, щоб вона зрозуміла: жити одним розумом не можна. Люди живуть почуттями, а для почуттів байдуже, хто має рацію»*

Ліліан вражена тим, як безглуздо люди витрачають свій час, не цінують свого життя та того, що воно у них є. Але ж людина не буде жити вічно.

• *«У мене таке відчуття, ніби я опинилася серед людей, які збираються жити вічно. В кожному разі, вони так поводяться. Вони так перейнялися грошима, що забули про життя»*

Разом Клерфе і Ліліан проживають кожен день, як останній. Вони намагаються насолодитися кожним моментом, який подарований їм долею. Коли Клерфе пропонує Ліліан одружитися, вона, розуміючи, що в неї немає майбутнього, вирішує піти від нього.

• *«Хто хоче втримати – той втрачає. Хто готовий з посмішкою відпустити – того намагаються утримати»*

Виїзд Клерфе на трасу під час чергових автоперегонів виявляється для нього останнім...

Книга змушує задуматися про важливе: чи живеш ти на повну, чи тільки створюєш видимість життя; чи цінуєш кожен момент; чи достатньо уваги приділяєш найріднішим; чи вмієш радіти дрібничкам та помічати навколо себе дивовижні речі; чи максимально використовуєш свій потенціал, свої знання та вміння; чи не відкладаєш найважливіше на потім, тому що все життя ще попереду.

А жити потрібно так, ніби кожен день останній! Потрібно любити один одного – зараз, встигнути набутися разом – зараз, відчувати – зараз, творити – зараз, досягати – зараз, діяти – зараз. Адже другого життя не буде.

Прочитали цікаву художню книгу? Надсилайте свої відгуки на адресу press@npu.ua

Відповіді на питання нотаріусів підготовлено спеціалістами Відділу методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи НПУ в рамках функціонування «Гарячої лінії» на «Нотаріальній платформі».

ПИТАННЯ

Чи видається свідоцтво про право на спадщину по закону на приватне підприємство, в якому був один учасник-спадкодавець? Чи можна видати на корпоративні права?

ВІДПОВІДЬ

Спадкуванням відповідно до статті 1216 Цивільного кодексу України є перехід прав та обов'язків (спадщини) від фізичної особи, яка померла (спадкодавця), до інших осіб (спадкоємців).

Нотаріус згідно зі статтею 68 Закону України «Про нотаріат» при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна.

На підтвердження цих обставин від спадкоємців згідно з підпунктом 4.14 пункту 4 глави 10 розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій витребовуються документи, які підтверджують вказані факти

Відповідно до статті 113 Господарського кодексу України під приватним підприємством визнається підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на основі приватної власності суб'єкта господарювання – юридичної особи.

У вказаному в питанні належність підприємства спадкодавцю має бути підтверджена документально, на підставі витребуваних від спадкоємців документів.

Питання щодо оформлення спадкових прав на корпоративні права підприємства може розглядатись тільки в комплексі з установчими документами такого підприємства, де передбачено перехід корпоративних прав від спадкодавця до спадкоємців.

ПИТАННЯ

Договором купівлі-продажу нерухомості особою з числа дітей-сиріт передбачено накладання заборони відчуження протягом 10 років. Кого зазначати обтяжувачем при реєстрації обтяження (інакше програмне забезпечення не дає можливість провести реєстрацію)?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до пункту 5 частини 1 статті 2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», обтяження – заборона або обмеження розпорядження та/або користування нерухомим майном, встановлені законом, актами уповноважених на це органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, або такі, що виникли з правочину.

Згідно з пунктом 41 Постанови Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 року N° 877 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2019 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проектні, будівельно-ремонтні роботи, придбання житла та приміщень для розвитку сімейних та інших форм виховання, наближених до сімейних, та забезпечення житлом дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа», житло для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа придбавається шляхом укладення договору купівлі-продажу.

Договором передбачається накладення заборони на відчуження такого житла протягом 10 років.

Відповідно до абзацу 3 статті 73 Закону України «Про нотаріат» нотаріуси за місцем розташування жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, іншого нерухомого майна чи місцем розташування земельної ділянки, або за місцезнаходженням однієї із сторін правочину накладають заборону їх відчуження за зверненням органу опіки та піклування з метою захисту особистих і майнових прав та інтересів дитини, яка має право власності або проживає у жилому будинку, квартирі, іншому приміщенні, на відчуження якого накладається заборона.

Виходячи з положень частини 2 пункту 3 Порядку № 877, розпорядниками субвенції за місцевими бюджетами в частині придбання соціального житла, житла для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, зокрема дітей з інвалідністю, що перебувають на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов є:

— структурні підрозділи з питань соціального захисту населення обласних, Київської міської держадміністрацій;

— структурні підрозділи з питань соціального захисту населення районних, районних у м. Києві держадміністрацій, виконавчі органи міських, районних у містах (крім м. Києва) рад (органи соціального захисту населення).

ПИТАННЯ

Чи може нотаріус вести спадкову справу, якщо до складу спадкоємців входить дружина його сина?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до положень статті 57 Сімейного кодексу України особистою приватною власністю дружини є майно, набуте нею за час шлюбу, але на підставі договору дарування або в порядку спадкування.

Вичерпний перелік осіб, щодо яких є обмеження у вчинені нотаріальних дій, визначений статтею 9 Закону України «Про нотаріат».

Нотаріус згідно зі статтею 9 Закону України «Про нотаріат» не вправі вчиняти нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівників даного виконавчого комітету.

У зазначених випадках нотаріальні дії вчиняються в будь-якій іншій державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса чи у виконавчому комітеті іншої сільської, селищної, міської ради народних депутатів.

Нотаріальні дії, вчинені з порушенням встановлених цією статтею правил, є недійсними.

Серед осіб, щодо яких діють обмеження у вчиненні нотаріусом нотаріальних дій, дружина його сина (невістка) не зазначається.

ПИТАННЯ

Згідно із абз. 2 п. 4 ст. 38 Закону України «Про державний земельний кадастр», «отримання нотаріусами витягу з Державного земельного кадастру є обов'язковим при вчиненні правочинів щодо земельної ділянки (крім складання заповітів)». Отже, і для посвідчення довіреності необхідно брати витяг?

ВІДПОВІДЬ

Отримання нотаріусами витягу з Державного земельного кадастру є обов'язковим при вчиненні саме правочинів щодо розпорядження земельною ділянкою.

Щодо посвідчення нотаріусами довіреностей на представництво інтересів осіб щодо розпорядження земельною ділянкою вимог щодо надання витягу з Державного земельного кадастру не встановлено.

ПИТАННЯ

Чи проводить нотаріус фінансовий моніторинг при посвідченні договору позики?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з пунктом 1 частини 1 статті 10 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», виконання обов'язків суб'єкта первинного фінансового моніторингу забезпечується: адвокатськими бюро, адвокатськими об'єднаннями та адвокатами, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, нотаріусами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги, якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію щодо: купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла; купівлі-продажу суб'єктів господарювання та корпоративних прав; управління коштами, цінними паперами або іншими активами клієнта; відкриття та/або управління банківським рахунком або рахунком у цінних паперах; залучення коштів, необхідних для створення юридичних осіб та фондів, забезпечення їх діяльності або управління ними; створення, забезпечення діяльності або управління юридичними особами, фондами, трастами або іншими подібними правовими утвореннями.

Обов'язок нотаріуса здійснювати фінансовий моніторинг поширюється не на будь-які фінансові операції з активами, а лише на ті, які визначені у пункті 1 частини 1 статті 10 Закону № 361-IX.

Зважаючи на вищевказане, договір позики не входить до переліку операцій, за якими нотаріусом здійснюється фінансовий моніторинг.

Додатково звертаємо увагу на те, що комісіями НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності та з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування було підготовано Інформаційний лист «Щодо Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX», з текстом якого ви можете ознайомитись на «Нотаріальній платформі» у розділі «Єдина нотаріальна практика».

ПИТАННЯ

Розділ відкритий в 2016 році на 1/2 частку житлового будинку загальною площею 91,8 кв.м, житловою площею 50,10 кв.м. Зараз на другу половину оформляється спадщина. БТІ вказало, що побудовано в 2018 році без дозвільних документів житлову прибудову житловою площею 9,7 кв.м та приміщення котельні площею 2,2 кв.м, загальна площа становить 89,7 кв.м (без урахування побудованої без дозвільних документів прибудови та котельні). Житлова площа складає 30,1 кв.м (без урахування побудованої без дозвільних документів та у зв'язку зі зміною призначення приміщень та уточнення лінійних розмірів при поточній інвентаризації). Чи треба вносити зміни в опис майна по житловій та загальній площі і як бути зі співвласником, адже в його договорі залишаться інші показники?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до положень статей 27, 31-2 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон) свідоцтво про право на спадщину, видане нотаріусом, є підставою для проведення державної реєстрації

прав одночасно із вчиненням такої нотаріальної дії, та проводиться нотаріусом, яким вчинено відповідну нотаріальну дію. Згідно частини 2 статті 12 Закону, відомості, що містяться у Державному реєстрі прав, повинні відповідати відомостям, що містяться в документах, на підставі яких проведені реєстраційні дії. У разі їх невідповідності пріоритет мають відомості, що містяться в документах, на підставі яких проведені реєстраційні дії.

Абзац шостий частини 5 статті 12 Закону зазначає, що зміни характеристик об'єкта нерухомого майна, розташованого на земельній ділянці, вносяться під час проведення державної реєстрації права власності на такий об'єкт у результаті вчинення дій, спрямованих на набуття, зміну або припинення речових прав.

Також зазначаємо, що відповідно до абзацу п'ятого пункту 37 Порядку ведення Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року №1141 (далі – Порядок), у разі коли під час проведення державної реєстрації прав державним реєстратором із поданих для такої реєстрації документів встановлено необхідність внесення змін до відомостей, передбачених пунктом 29 цього Порядку (зокрема, це відомості про площу об'єкта нерухомого майна (загальну та, за наявності, житлову) та опис об'єкта нерухомого майна із зазначенням об'єктів, що є приналежністю головної речі), або встановлено наявність допущеної технічної помилки під час проведення попередніх реєстраційних дій, що підтверджується документами відповідної реєстраційної справи у паперовій чи електронній формі, такі зміни до відомостей Державного реєстру прав вносяться одночасно з проведенням відповідної державної реєстрації прав.

ПИТАННЯ

Чи підлягають фінансовому моніторингу договори купівлі-продажу на суму більше 400 000 грн, коли немає підозри? Які форми анкет для фінансового моніторингу для фізичних осіб та юридичних осіб?

ВІДПОВІДЬ

Згідно з пунктом 1 частини 1 статті 10 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі - Закон № 361-IX), виконання обов'язків суб'єкта первинного фінансового моніторингу забезпечується: адвокатськими бюро, адвокатськими об'єднаннями та адвокатами, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, нотаріусами, суб'єктами господарювання, що надають юридичні послуги, якщо вони беруть участь, діючи від імені та/або за дорученням клієнта, у будь-якій фінансовій операції та/або допомагають клієнту планувати чи здійснювати операцію щодо купівлі-продажу нерухомості або управління майном при фінансуванні будівництва житла.

Обов'язок нотаріуса здійснювати фінансовий моніторинг поширюється не на будь-які фінансові операції з активами, а лише на ті, які визначені у пункті 1 частини 1 статті 10 Закону № 361-IX.

Одночасно, відповідно до положень частини 3 статті 11 Закону 361-IX належна перевірка має здійснюватись в разі проведення разової фінансової операції без встановлення ділових відносин з клієнтами, якщо сума фінансової операції дорівнює або перевищує суму, визначену частиною першою статті 20 цього Закону (400 000 грн).

Зважаючи на вищезазначене, договори купівлі-продажу нерухомості, суб'єктів господарювання та корпоративних прав входять до переліку операцій, за якими нотаріусом здійснюється фінансовий моніторинг. В той же час, у разі відсутності підозри нотаріус не повідомляє спеціально уповноважений орган про здійсненну операцію.

Відповідно до пункту 7 прикінцевих та перехідних положень Закону 361-IX Кабінету Міністрів України належить протягом 3-х місяців з дня набрання чинності цим Законом прийняти нормативно-правові акти, необхідні для реалізації положень цього Закону; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Наразі Міністерством юстиції України ще не розроблені нові форми анкет для фінансового моніторингу, а форми анкет, що розміщенні за посиланням: https://minjust.gov.ua/m/str_51111, не відповідають діючому законодавству.

Додатково звертаємо увагу на те, що комісіями НПУ з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності та з питань співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування підготовлено Інформаційний лист «Щодо Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06.12.2019 № 361-IX», з текстом якого ви можете ознайомитись на «Нотаріальній платформі» у розділі «Єдина нотаріальна практика».

ПИТАННЯ

До нотаріуса звертаються іноземці, які не змогли по причині карантину продовжити строк перебування або ж замінити посвідку, яка протермінована. Чи може нотаріус встановлювати особу за таким документом та законність перебування цієї особи в Україні?

ВІДПОВІДЬ

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які перебувають на території України на законних підставах, - іноземці та особи без громадянства, які в установленому законодавством чи міжнародним договором України порядку в'їхали в Україну та постійно або тимчасово проживають на її території, або тимчасово перебувають в Україні.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Підстави для перебування іноземців та осіб без громадянства на території України визначено статтею 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». Зокрема, згідно з частиною 16 статті 4 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» іноземці та особи без громадянства, які в'їхали в Україну на інших законних підставах, вважаються такими, які тимчасово перебувають на території України на законних підставах на період наданого візою дозволу на в'їзд або на період, встановлений законодавством чи міжнародним договором України.

Згідно з положеннями пункту 7.29 розділу VII Правил ведення нотаріального діловодства, якщо нотаріальна дія вчиняється за участю іноземного громадянина, перевіряється законність його перебування в Україні. На підтвердження цього нотаріус у графі 4 після запису документа, за яким установлено особу, записує також реквізити візи, термін її дії. У разі коли чинним законодавством України передбачено реєстрацію в паспорті та/або імміграційній картці іноземця чи особи без громадянства, у Реєстрі зазначається термін реєстрації. У разі якщо між Україною та країною, звідки прибув іноземець, установлено безвізовий режим пересування, нотаріус записує тільки термін реєстрації іноземця на території України.

Положення пункту 4 розділу II Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» установлюють, що до іноземців та осіб без громадянства, які не змогли виїхати за межі України або не змогли звернутися до територіальних органів/підрозділів Державної міграційної служби України із заявою про продовження строку перебування на території України та/або про обмін посвідки на тимчасове/постійне проживання у зв'язку із введенням карантину, не застосовується адміністративна відповідальність за порушення законодавства про правовий статус іноземців та осіб без громадянства, якщо такі порушення настали в період чи внаслідок встановлення карантину. Оформлення документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство України чи спеціальний статус особи, у період дії карантину здійснюється за місцем звернення особи.

Водночас зазначаємо, що відповіді НПУ не є нормативно-правовими актами чи роз'ясненнями чинного законодавства, а за своєю природою носять інформаційний характер.

«Гаряча лінія» працює на Нотаріальній платформі **is.npu.in.ua**

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ
ЩОДО ЗМІН У ПОРЯДКУ ЗАСВІДЧЕННЯ КОПІЙ СУДОВИХ РІШЕНЬ

Відповідно до частини 3 статті 47 Закону України «Про нотаріат» нотаріуси не приймають для вчинення нотаріальних дій документи, які не відповідають вимогам законодавства.

Порядок видачі та засвідчення копій судових рішень регулюється Інструкцією з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затв. Наказом Державної судової адміністрації України 20.08.2019 № 814 (далі - Інструкція).

Наказом Державної судової адміністрації України № 1196 від 24.12.2019 року «Про внесення змін до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України» затверджено **зміни** до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України, затвердженої Наказом ДСА України від 20.08.2019 N 814, які набрали чинності з 1 січня 2020 року, якими внесено окремі зміни щодо порядку засвідчення копій судових рішень.

Загальними положеннями Інструкції надано визначення:

копії документа - як документа, що містить точне знакове відтворення змісту чи іншої інформації документа суду та в окремих випадках - деяких його зовнішніх ознак;

судового рішення – як процесуального документа, постановленого судом під час розгляду судової справи на будь-якій стадії судового процесу (ухвала, рішення, вирок, постанова, судовий наказ тощо).

Копія судового рішення може бути виготовлена шляхом:

— виготовлення ксерокопії з оригіналу судового рішення, яке знаходиться в матеріалах справи;

— роздруківки копії судового рішення, збереженого в електронному вигляді в АСДС.

Порядок оформлення копії судового рішення:

Копія судового рішення, виготовлена апаратом суду, засвідчується відповідальною особою апарату суду та печаткою суду із зазначенням дати.

У разі якщо судове рішення не набрало законної сили, про це працівником апарату суду зазначається на копії, що видається чи надсилається.

На копії судового рішення, що набрало законної сили, зазначається дата набрання ним чинності.

Копії судових рішень, що набрали законної сили або підлягають негайному виконанню повинні бути прошиті, пронумеровані, засвідчені та скріплені відповідною печаткою суду.

Копія судового рішення (документа) засвідчується відміткою:

«Згідно з оригіналом» (у разі засвідчення копії з паперового оригіналу документа) та може доповнюватися відмітками «Відповідає документу, що міститься в матеріалах справи» (у разі засвідчення копії з фотокопії (сканованої копії) судового рішення);

«Виготовлено з автоматизованої системи документообігу суду» (у разі засвідчення з оригіналу електронного документа, збереженого в АСДС).

На лицьовому боці у верхньому правому куті першого аркуша документа проставляється відмітка «Копія».

На копії документа зазначається найменування посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її ініціалів і прізвища, дати засвідчення копії.

Відмітка про засвідчення розміщується нижче реквізиту документа «Підпис».

Копія документа скріплюється відповідною печаткою суду.

Якщо копія складається з кількох аркушів, вона має бути прошнурована нитками на три проколи, а на зворотному боці останнього аркуша скріплена підписом відповідальної особи апарату суду, засвідчена відбитком печатки суду, із відміткою «Всього в копії ____ арк.», посади та П. І. Б. відповідальної особи апарату суду.

Допускається засвідчення копій документів поаркушно.

До копії судового рішення, в яке внесено зміни, також додається копія судового рішення, яким судове рішення змінено.

У разі, якщо судова справа знаходиться поза межами суду, суд може виготовити лише завірену належним чином копію судового рішення, виготовленого цим судом. Перед виготовленням копії судового рішення відповідальний працівник суду перевіряє відомості щодо набрання судовим рішенням законної сили.

При цьому пунктом 6 розділу XII Інструкції визначено, що відбитком **гербової** печатки суду засвідчуються: виконавчі документи суду; копії судових рішень, що підлягають виконанню, без видачі виконавчого документа; копії судових рішень, що набрали (не набрали) законної сили (за вимогою); інші документи, на яких наявність відбитка гербової печатки суду передбачена нормативно-правовими актами. У судах можуть використовуватися номерні гербові печатки. Відбиток печатки ставиться таким чином, щоб він охоплював останні кілька літер найменування посади особи, яка підписала документ, але не підпис посадової особи, або на окремо виділеному для цього місці з відміткою «М. П.».

На вимогу нотаріальних органів, органів Державної реєстраційної служби України (не приведено у відповідність з законодавством), органів Національної поліції України на копії судового рішення зазначається інформація про те, що оригінал судового рішення знаходиться у матеріалах справи (кримінального провадження).

Інформація надсилається для використання в роботі нотаріусам при вчиненні нотаріальних та реєстраційних дій.

Комісія Нотаріальної палати України
з аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності

20.01.2020

ШАНОВНІ НОТАРІУСИ!

Нотаріальна палата України звертає вашу увагу на те, що своєчасна сплата членських внесків та відсутність заборгованості сприяє здійсненню всіх ініціатив та заходів НПУ, спрямованих на захист професії та підвищення професійного рівня нотаріусів.

Дякуємо за підтримку і розуміння!

БАНКІВСЬКІ РЕКВІЗИТИ ДЛЯ СПЛАТИ ЧЛЕНСЬКИХ ВНЕСКІВ НОТАРІУСАМИ:

Отримувач: Нотаріальна палата України
ЄДРПОУ: 38684025
Банк-отримувач: АТ «Укрексімбанк» м.Київ
у гривнях: UA87 3223 1300 0002 6003 0100 85291
Призначення платежу: код платника податку_____ ,
ПІБ_____,
членські внески за (вказати період)

Розмір членських внесків нотаріусів:

2020 рік

4723,00 грн (393,59 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;
2361,50 грн (196,80 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

2019 рік

4173,00 грн (347,75 грн щомісяця) — для приватних нотаріусів;
2086,50 грн (173,88 грн щомісяця) — для державних нотаріусів.

Журнал «Нотаріат України». № 1-2 (36-37) 2020 року
Загальнодержавне періодичне професійне видання
Засновник: Нотаріальна палата України
ISSN 2310-2330

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ 20060-9860Р від 05.07.2013
Видається 4 рази на рік
Головний редактор — Юлія Шешуряк.
Дизайн та верстка — Микола Титаренко.

Адреса редакції:
01001, м. Київ, Україна,
вул. Хрещатик, 6, оф. 5а;
тел. (044) 230-72-82;
моб. (093) 845-07-85;
e-mail: press@npu.ua
www.journal.npu.ua
За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних відповідальність несуть автори публікацій.
Передрук матеріалів тільки з дозволу редакції.

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

Веб-сайт всеукраїнського періодичного професійного видання «Нотаріат України»

JOURNAL.NPU.UA

Сайт журналу «Нотаріат України» створений з метою зручного ознайомлення читачів із основними матеріалами кожного випуску, комфортного доступу до архіву журналу, поліпшення іміджу нотаріату України та формування в суспільстві позитивного образу нотаріуса як сучасного, високопрофесійного та незалежного фахівця.